

STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DZIERŻĄZNIA

CIECHANÓW 1999

KIERUNKI

ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

DZIERŻĄZNA

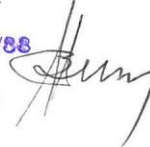
Zespół autorski:

mgr Barbara Buczek – główny projektant

mgr BARBARA BUCZEK
BPPAWNIŁA MINISTRA
Gospodarki Przestrzennej - Bud. nr 269/88
do projektowania

mgr Stanisława Delejzych

w PLANOWANIU PRZESTRZYNM

mgr inż. Elżbieta Jaglak

mgr inż. arch. Stanisław Korpanty

arch. Grzegorz Piekarski

mgr inż. Anna Słonecka

arch. Sławomir Tabor

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	1
1.	3
2.	Identyfikacja podstawowych problemów rozwoju	3
3.	Problemy przyrodnicze i ekologiczne	4
4.	Problemy środowiska kulturowego	4
5.	Problemy społeczne	5
II.	6
III.	Problemy strukturalne	6
IV.	Problemy w zakresie komunikacji i infrastruktury technicznej	7
1.	Możliwości i szanse rozwoju gminy	9
2.	Cele rozwoju	9
2.1.	Kierunki zagospodarowania przestrzennego	10
	Struktura funkcjonalno-przestrzenna	10
2.2.	Ustalenia w zakresie zagospodarowania przestrzennego	14
2.3.	Obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną prawną na podstawie przepisów szczególnych	16
2.4.	Lokalne wartości środowiska przyrodniczego i zagrożenia	17
2.5.	środowiskowe	17
2.6.	Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej	18
	Obszary zabudowane	19

2.7.	Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów	23
3.	Główne kierunki zagospodarowania przestrzennego w jednostkach strukturalno-przestrzennych	23
V.	Tereny wskazane do objęcia sporządzeniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	30

Wprowadzenie

Przedkładane opracowanie - „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy” jest drugim etapem prac nad „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dzierżążnia”.

Studium określa kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie przewidzianym przez ustawę o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 roku (jednolity tekst Dz. U. Nr 15 poz. 139 z dnia 25 lutego 1999r.).

Podstawą do określenia kierunków zagospodarowania była identyfikacja podstawowych problemów rozwoju dokonana w wyniku szczegółowego rozpoznania stanu zagospodarowania i możliwości rozwoju -1 etap prac.

Gmina pod względem funkcjonalno-przestrzennym w zasadzie ma charakter jednorodny. Uwzględniając jednak lokalne uwarunkowania i możliwości dalszego rozwoju określono 2 strefy funkcjonalno-przestrzenne dla których określono kierunki działania zmierzające do realizacji postawionych celów.

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym w studium określono:

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej ; w tym wyłączone z zabudowy,
- © obszary zabudowane ze wskazaniem terenów wymagających przekształceń i rehabilitacji,
- obszary które mogą być przeznaczone pod zabudowę w tym przewidziane do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej,

- obszary dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki zagospodarowania przestrzennego kraju.

Integralną częścią opracowania jest mapa w skali 1 : 10 000.- „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dzierżążnia”.

„Studium” po zaopiniowaniu przez organy przewidziane ustawą uchwała Rady Gminy.

Studium powinno odegrać rolę w kształtowaniu struktury przestrzennej jako środek informacji o możliwościach i ograniczeniach rozwoju w odniesieniu do poszczególnych terenów gminy.

I. Identyfikacja podstawowych problemów rozwoju

Szczegółowe rozpoznanie stanu zagospodarowania przestrzennego i możliwości rozwoju przeprowadzone w I etapie prac nad „studium” pozwala na identyfikację głównych problemów mających wpływ na sposób zagospodarowania gminy, które można sprowadzić do problemów:

- przyrodniczych i ekologicznych,
- społecznych,
- strukturalnych,
- środowiska kulturowego,
- infrastruktury technicznej i komunikacji.

1. Problemy przyrodnicze i ekologiczne

- niski stopień lesistości (lokalnie poniżej 2%) przy jednoczesnym występowaniu gleb mniej przydatnych dla rolnictwa i wrażliwych na suszę (w środkowej części gminy oraz w rejonach wsi Sarnowo Nowe, Pomianowo, Wilamowice, co sprzyja zjawisku erozji gleb;
- © ograniczone zasoby wód powierzchniowych, niski poziom retencjonowania oraz ich zła jakość;
- ® słabo wykształcony system powiązań przyrodniczych (korytarzy ekologicznych) głównie w rejonach cieków wodnych oraz gleb słabych jakościowo;
- konieczność przestrzegania zasad gospodarowania na terenach chronionych (parki podworskie, użytki ekologiczne, lasy ochronne, strefy ochrony sanitarnej ujęć wody) oraz wokół obiektów prawnie chronionych (pomniki przyrody) przy jednoczesnej potrzebie rozwoju działalności gospodarczej.

2. Problemy środowiska kulturowego

- zachowanie i ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz postulowanych do ochrony;
 - zachowanie historycznych układów ruralistycznych oraz szlaków (traktów) historycznych;
 - zachowanie i ochrona (odtworzenie) relikwów kultury i własności szlacheckiej w postaci założeń podworskich jak również przykładów dawnego typu osadnictwa i rodzaju gospodarki rolnej;
- ® konieczność określenia standardów w zakresie zabudowy (szczególnie w miejscowościach o historycznych układach i dobrze zachowanym krajobrazie) zarówno w sensie kształtu jak i technologii budowania;
- © podniesienie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartościach kulturowych;
- ochrona zabytków sztuki ludowej (chaty wiejskie, krzyże i kapliczki przydrożne, oraz gromadzenie i ochrona zabytków ruchomych).

3. Problemy społeczne

- postępujący spadek ogólnej liczby ludności gminy (w okresie 1978-98 liczba ludności zmalała o ok. 400 osób) powodujący deformację struktury wieku;
- wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym (ok. 19%). Taka sytuacja może stwarzać konieczność zapewnienia odpowiedniej opieki socjalnej i medycznej osobom w wieku starszym;
- stosunkowo niski wskaźnik (53,8%) ludności w wieku produkcyjnym (zbyt duże obciążenie ekonomiczne w stosunku do niepracujących);

- występujące (do 240 osób) bezrobocie przy dużym udziale (powyżej 50%) pozostających bez pracy dłużej niż rok i bez prawa do zasiłku (powyżej 70%) oraz dotyczące grupy osób w wieku mobilnym 18-44 (90,3%).

4. Problemy strukturalne

- niedostateczny poziom wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną jednostek osadniczych przy jednoczesnym rozdrobnieniu sieci osadniczej;
- rozproszenie obiektów i urzędzeń usługowych oraz ich niski standard;
- © niewykorzystane w stopniu optymalnym zasoby rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- brak zainwestowania w przetwórstwie płodów rolnych w dostosowaniu do ich podaży;
- brak właściwej organizacji skupu płodów rolnych;
- © brak zainwestowania w urządzenia obsługi podróźnych przy drodze krajowej nr 10;
- © niedostosowana baza techniczna szkół do wymogów wprowadzonej reformy oświaty;
- © niska aktywność gospodarcza (mała liczba podmiotów gospodarczych);
- © niedobór terenów (będących własnością komunalną) wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę techniczną o korzystnej lokalizacji dla realizacji celów publicznych;
- © niski stopień wyposażenia zasobów mieszkaniowych w urządzenia sieciowe (wodociąg, kanalizacja, gaz, telefon);
- © ograniczone możliwości rozwoju ekoturystyki wynikające z małej atrakcyjności przyrodniczo - krajobrazowej i niskiego standardu zabudowy mieszkaniowej;
- potrzeba budownictwa komunalnego i zapewnienia terenów pod to budownictwo dla ludności najuboższej.

5. Problemy w zakresie komunikacji i infrastruktury technicznej

- ruch tranzytowy (droga nr 10) przez tereny zabudowane w miejscowościach: Dzierżążnią, Gumowo, Siekluki;
- słaba jakość dróg pod względem parametrów technicznych (31% dróg publicznych w gminie ma nawierzchnię utwardzoną), szczególnie w południowo - zachodniej i południowo - wschodniej części gminy;
- brak koncepcji gazyfikacji gminy oraz niewykorzystanie możliwości istniejących urządzeń gazowniczych (sieć rozdzielcza w Dzierżążni i na terenie gminy Płońsk);
- niedoinwestowanie w dziedzinie telekomunikacji (brak centrali automatycznych, braki w sieciach);
- niski stopień zwodociągowania gminy;
- brak zorganizowanego systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków;
- brak zorganizowanego systemu usuwania odpadów komunalnych;

II. Możliwości i szanse rozwoju gminy

Analiza uwarunkowań (zewnętrznych i wewnętrznych) dotychczasowego zagospodarowania przestrzennego pozwala na określenie (identyfikację) czynników sprzyjających rozwojowi:

- korzystne położenie gminy w systemie komunikacji drogowej - droga krajowa nr 10 (Warszawa - Płońsk - Toruń) planowana do rangi dróg ekspresowych;
- dobre powiązania komunikacyjne wewnątrz gminy w stosunku do układu dróg krajowych i wojewódzkich;
- położenie gminy w zasięgu oddziaływania aglomeracji warszawskiej;

- sąsiedztwo (bliskość) miasta Płońska jako ośrodka powiatowego i ważnego węzła komunikacyjnego (w tym linia kolejowa) oraz gospodarczego;
 - przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia i stacja redukcyjna pozwala na wykorzystanie gazu (czystego ekologicznie paliwa) poprawę warunków życia mieszkańców, możliwość pozyskania inwestorów;
 - korzystne warunki produkcji rolnej (dobra jakość gleb, struktura obszarowa gospodarstw) - preferowane rolnictwo wielokierunkowe, warzywnictwo, owoce miękkie;
 - możliwość aktywizacji gospodarczej terenów położonych w paśmie drogi krajowej nr 10;
 - o korzystne warunki środowiskowe w zakresie czystości gleb dające możliwość rozwoju produkcji zdrowej żywności;
 - stosunkowo czyste i mało przekształcone środowisko naturalne umożliwiające sprzężenie rolnictwa ekologicznego z agroturystyką;
- © możliwość wykorzystania walorów przyrodniczo-krajobrazowych doliny rzek Żu-rawianki, Dzierżanicy i Płonki również w powiązaniu z obiektami o wartościach kulturowych, do rozwoju funkcji rekreacyjnej;
- © potencjalne możliwości wykorzystania zasobów mineralnych (piasek, żwir) jako czynnika aktywizacji.

III. Cele rozwoju

Cele rozwoju gminy wynikają ze wskazanych problemów i możliwości rozwoju gminy jak również z kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania kraju.

Rozwój gminy powinien polegać na możliwie pełnym zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej, przy jednoczesnym zrównoważonym zagospodarowywaniu terenów.

Jako wiodące cele rozwoju gminy przyjmuje się:

- wzrost aktywizacji gospodarczej gminy poprzez:

- rozwój małych zakładów produkcyjnych,
- rozwój lokalnego rynku pracy,
- rozwój funkcji rekreacyjnej
- wykorzystanie lokalnych zasobów surowców mineralnych,
- promocję gminy.

poprawa jakości życia mieszkańców poprzez:

- wzrost podaży miejsc pracy,
- poprawę warunków zamieszkania,
- zapewnienie odpowiedniego standardu usług.

ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez:

- zachowanie istniejących wartości (walorów) środowiska,
- wprowadzenie zalesień i zadrzewień,
- racjonalne wykorzystanie surowców mineralnych,
- utrzymanie i rewaloryzacja zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego.

rozwój i usprawnienie systemów komunikacji i infrastruktury technicznej poprzez:

- podniesienie stanu technicznego i parametrów użytkowych dróg,
- stworzenie kompleksowych systemów gospodarki wodno-ściekowej,
- rozbudowę sieci gazowej,
- zwiększenie liczby abonentów telefonicznych.

kształtowanie ładu przestrzennego poprzez:

- uporządkowanie zabudowy jednostek osadniczych,
- wyeliminowanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów.

IV. Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

W strukturze wewnętrznej gminy po uwzględnieniu lokalnych różnicowań przestrzennych wynikających z uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, społeczno - ekonomicznych , techniczno - infrastrukturalnych, predyspozycji funkcjonalnych i roli gminy w procesie rozwoju gospodarczego wyodrębniono strefy funkcjonalno - przestrzenne:

- Strefa A - aktywizacji gospodarczej poza rolniczej

A-1 - strefa rozwoju funkcji usługowo-osadniczej i produkcyjnej, związanej z drogą krajową nr 10 (Warszawa - Płońsk - Toruń - Szczecin) obejmująca miejscowości: Dzierżążnia, Gumowo i Siekluki,

A - 2 - strefa rozwoju funkcji produkcyjno osadniczej związanej z możliwością przekształcania zainwestowanych terenów po byłym PGR w Kucicach,

- o Strefa B - aktywizacji gospodarczej o wiodącej funkcji rolniczej w oparciu o wykorzystanie potencjału rolniczej przestrzeni produkcyjnej z zachowaniem wartości przyrodniczych

B - 1 - strefa rozwoju funkcji rekreacyjnej obejmująca dolinę rzeki Płonki tj. części obszarów sołectwa: Pomianowo, Pomianowo Dzierki, Pluskocin, Sadkowo, Wierzbica Pańska, Gumowo

B - 2 - strefa rozwoju funkcji turystyczno- rekreacyjnej i wykorzystania surowców mineralnych obejmuje dolinę rzeki Żurawianki (Gumino Stare, Przemkowo, Niwa, Wilamowice, Siekluki) oraz dolinę rzeki Płonki na północ od drogi nr 10 (część sołectwa Gumowo, Rakowo, Siekluki),

B - 3 - strefa intensywnej produkcji rolnej i ograniczeń w zainwestowaniu pozarolniczym - pozostały obszar gminy,

2. Ustalenia w zakresie zagospodarowania przestrzennego

2.1. Obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną prawną na podstawie przepisów szczególnych.

Środowisko przyrodnicze

- zabytkowy park podworski z przełomu XIX i XX w. o powierzchni 6,1 ha w Kucicach wpisany do rejestru zabytków - nr 345/93, chroniony mocą ustawy o ochronie zabytków i muzeach,
- park wiejski o powierzchni 2,61 ha we wsi Cumino ustanowiony uchwałą WRN w Ciechanowie z dnia 30.06.1983 r. pozostający pod nadzorem samorządu gminnego.
- użytki ekologiczne utworzone Rozporządzeniem Wojewody Ciechanowskiego nr 14/96 z dnia 30.10.1996 r.
 - o powierzchni 0,25 ha we wsi Nowe Kucice
 - o powierzchni 0,86 ha we wsi Siekluki
- pomniki przyrody wpisane do rejestru
 - 3 jesiony (nr 22/73) wyniosłe we wsi Pomianowo,

- buk pospolity (nr 296/83), klon srebrzysty (nr 270/83), lipa drobnolistna (nr 271/83) we wsi Kucice,
 - 3 dęby szypułkowe (nr 345/87, 364/87, 363/87) we wsi Dzierżążnia,
 - głąz narzutowy (nr 48/74) - uroczysko Choina w leśnictwie Słupca,
- lasy ochronne o funkcji wodochronnej zatwierdzone Zarządzeniem nr 183 Ministerstwa Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 03.08.1995 r.
 - w rejonie wsi Pomianowo (oddz. 392),
 - w rejonie wsi Dzierki (oddz. 404),
 - w rejonie wsi Nowe Gumowo (oddz. 256 i 256).
 - grunty rolne szczególnie wysokich klas bonitacyjnych, chronione na podstawie ustawy z dnia 16.12.94 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Wartości kulturowe

- obiekty wpisane do rejestru zabytków:
 - kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła z XVIII w. (83/76-839/62 WA) w Kucicach,
 - park podworski z 2 połowy XIX w. (345/93) w Kucicach,
 - cmentarzysko neolit, ok. 2000 lat p.n.e. (198/79-790/68) w Kucicach Nowych,
 - chałupa nr 45 z 1871 roku (244/80) w Dzierżążni,
 - chałupa nr 46 z 1867 roku (243/80) w Dzierżążni,

- stanowiska archeologiczne

miejsowość	nr obszaru	typ stanowiska	chronologia	kultura
Błomino Gule	48-58	ślady osad.	średniowiecze	-
Błomino Gum.	48-58	łuźne-topór	neolit	-
Błomino Jeże	48-58	ślady osad.	śred./ nowo- żyt.	-
Chróścina	48-58	cment. płaskie w obud. kam. 4 stanowiska	wcz. średmow. paleolit	?
Dzierżążnia	48-59	osada	wcz. średniow.	-
	48-59	skarb	wcz. średniow.	-
	48-59	cmentarzysko	okres lateński	przeworska
		j.w.	wcz. okres rzym.	?
		j.w.		przeworska
	48-59	osada ?	okres lateński	-
	48-59	osada	wcz. średniow.	-
48-59	ślady osad.	średniowiecze wcz. średniow.		
Dzierżążnia Nowa	48-59	cmentarzysko	wcz. średniow.	-
	48-59	j.w.	okres rzym.	9
Gumino Stare	49-59	osada	laten./ rzym.	przeworska
	49-59	j.w.	j.w.	j.w.
Kadłubowo	49-58	ślady osadn.	średniowiecze	-
Kucice	49-58	osada	śred./nowoż.	-
Kucice Nowe	49-58	cmentarzysko	neolit	amforkulistów
Podmarszczyn	49-58	j.w.	wcz. średniow.	-
	49-58	osada	śred./nowoż.	-
Rakowo	48-59	ślady osadn.	śred./nowoż.	-
	48-59	j.w.	j.w.	-
Sarnowo	49-59	cmentarzysko	wcz. średniow.	-
	49-59	osada	średniowiecze	-
Sarnowo Góry	49-59	ślady osadn.	średniowiecze	-
Siekluki	48-59	j.w.	J.W.	-
Sadkowo	48-58	cmentarzysko	wcz. średniow	-
Starczewo Kanie	48-58	ślady osadn.	średniowiecze	-
Starczewo Wlk.	47-58	ślady osadn.	średniowiecze	-
Wierzbica P.	48-58	ślady osadn.	wcz. średniow	-
	48-58	osada ?	śred./nowoż.	-
	48-58	ślady osadn.	j.w.	-
Wierzbica Szlach.	48-58	cmentarzysko	wcz. średniow.	-
	48-58	cmentarzysko	?	-
	48-58	osada	średniowiecze	-
Wilamowice	49-59	ślady osad.	śred./nowoż.	-
	49-59	osada	j.w.	-
	49-59	łuźne	epoka brązu	łużycka

Do objęcia ochroną wskazuje się:

- miejscowości o dobrze zachowanych historycznych układach przestrzennych. Są to: Dzierżążnia, Kucice, Korytowo, Pomianowo, Wierzbica, Niwa, Gumino, Chróścín, Sadkowo, Siekluki i Starczewo Wielkie.

Działania inwestycyjne w tych miejscowościach nie mogą zmieniać ich układu komunikacyjnego oraz charakteru ich zabudowy. Nowa zabudowa winna nawiązywać swą skalą materiałem i detałem do istniejących w tych miejscowościach starej, tradycyjnej (w Dzierżążni częściowo nawet wpisanej do rejestru zabytków) zabudowy wiejskiej. Tę zaś istniejącą zabudowę można adaptować na cele kulturowe, rekreacyjne, letniskowe czy usługowe,

- ® pozostałości po dawnych założeniach dworskich, które należy objąć ochroną dla zachowania tych jedynych już reliktyw dawnej własności szlacheckiej (ziemiańskiej) oraz formy osadnictwa i gospodarki rolnej. Ich usytuowanie w powiązaniu z drogą krajową nr 10 (Siekluki i Gumowo), z terenami atrakcyjnymi krajobrazowo i przyrodniczo (Sadkowo, Pomianowo, Skołatowo, Wilamowice) czy po prostu z terenami wsi, daje możliwość ich adaptacji, rewaloryzacji na cele usługowe i wypoczynkowe. Należy dążyć do zagospodarowania tych obiektów, nawet w sytuacji dużego stopnia ich zniszczenia, począwszy od ratowania resztek zabudowy i zieleni parkowej,
- cmentarze (Dzierżążnia, Niwa, Cumino, Kucice, Skołatowo) oraz figurki i krzyże przydrożne, często również oznaczające miejsca dawnych mogił - nie można zmieniać ich usytuowania.

2.2. Lokalne wartości środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe.

Lokalne wartości środowiska:

- o wody powierzchniowe tj. rzeka Płonka o równoleżnikowym przebiegu wraz z dopływami: Dzierżążnicą i Żurawianką, wskazane do ochrony przed zanieczyszczeniem (punktowo i obszarowo) z uwagi na potencjalne możliwości wykorzystania rekreacyjnego,
- obszar zasobny w wody podziemne w środkowo-zachodniej części gminy, stanowiący fragment kopalnej doliny (największe potencjalne wydajności możliwe do uzyskania z pojedynczych ujęć mogą przekroczyć 100 m³ /godz.). Konieczna jest ochrona istniejących ujęć wody przez uwzględnienie zasad ochrony gleb przed zanieczyszczeniami oraz odpowiednie zagospodarowanie stref ochronnych.,
- kompleksy leśne i inne zespoły roślinne (m.in. parki, pomniki przyrody), pełniące funkcje ekologiczne, klimatotwórcze i ochronne (należy dążyć do zwiększenia nowych nasadzeń leśnych z uwagi na wyjątkowo niski % lesistości). Wskazane jest zakładanie i uzupełnianie zadrzewień śródpolnych a także wzdłuż dróg, cieków, rowów i siedlisk oraz wprowadzenie zieleni izolacyjnej wokół obiektów uciążliwych,
- duże kompleksy gleb dobrych: III a, III b klasy bonitacyjnej z niewielkim udziałem IV a, sprzyjające rozwojowi rolnictwa, wskazane do ochrony przed zmianą użytkowania,
- perspektywiczne złoża surowców mineralnych w rejonie Wilamowic oraz wsi Stare Gumino, nie kolizyjne z ochroną środowiska (wskazane potwierdzenie tych rejonów pracami terenowymi),
- zachowane w stanie naturalnym obszary o największym potencjale ekologicznym - ciągi dolin, obniżenia terenowe wraz z kompleksami trwałych użytków zielonych, zapewniające prawidłowe funkcjonowanie przyrody. Połączone ze sobą ciągami powiązań regulują obieg wody oraz w znacznym stopniu zapobiegają ich zanie

czyszczeniu. Najważniejszymi elementami sieci powiązań przyrodniczych są doliny: Płonki i jej dopływów posiadające znaczenie w skali regionalnej łączące dolinę rzeki Wkry z doliną rzeki Wisły. Nie wskazane jest tu zadrzewianie oraz zabudowywanie utrudniające swobodny spływ mas powietrza. Ze względu na znaczenie tych obszarów, wynikające z pełnionych przez nie funkcji ekologicznych powinien obowiązywać tu zakaz:

- lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska, które mogą prowadzić je do degradacji przez zanieczyszczenie wód, gleb i powietrza atmosferycznego,
- intensywnego stosowania środków chemicznych w uprawach rolnych i gospodarce leśnej na rzecz wdrażania metod biologicznych.

Zagrożenia środowiskowe

© Na stan sanitarny powietrza atmosferycznego obszaru gminy ma wpływ lokalna emisja pyłów i gazów z indywidualnych palenisk domowych, małych kotłowni z zakładów produkcyjno-usługowych. Źródłem emisji spalin i uciążliwego hałasu są środki transportu. Emisja ta koncentruje się w sąsiedztwie trasy nr 10.

Przebiegające ze wschodu na zachód obszaru linie energetyczne wysokiego napięcia są źródłem podwyższonego promieniowania elektromagnetycznego.

W celu poprawy jakości powietrza należy ograniczyć tzw. „niską emisję” (indywidualne gospodarstwa domowe, pojazdy samochodowe), wprowadzając w miejsce węgla paliwa „czyste” (gaz ziemny, olej opałowy), powszechnie stosując katalizatory spalin. W obrębie trasy nr 10 wskazane jest stworzenie ochronnego pasa zieleni tłumiącego hałas i spełniającego rolę naturalnego filtra.

- Degradacja terenu (miejscowa) wiąże się z antropogenicznymi formami terenu, do których należą wyrobiska po eksploatacji surowców budowlanych oraz składowisko odpadów. Proces rekultywacji wymienionych terenów powinien rozpocząć się

już w początkowym stadium eksploatacji surowca oraz sukcesywnie w miarę wypełniania składowiska.

- Na analizowanym terenie zinwentaryzowano jedynie jeden ważniejszy punktowy zrzut ścieków do Żurawianki. Brak punktów pomiarowo-kontrolnych na tym cieku nie pozwala na pełną ocenę zagrożeń.

Utrzymanie się wysokiego (ponadnormatywnego) stężenia fosforu ogólnego w przekroju badawczym w Gumo wie na rzece Płonce, świadczy o dużym wpływie zanieczyszczeń obszarowych (rolnictwo) na stan czystości.

Ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych na terenie gminy przewiduje się m.in. poprzez budowę oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych na terenach wiejskich i skoncentrowanej zabudowie.

2.3. Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej

- rolnictwo pełnić będzie wiodącą funkcję w rozwoju społeczno - gospodarczym i przestrzennym gminy Dzierżążnia,
- © zmniejszenie się ogólnej powierzchni użytków rolnych wynikać będzie z zalesienia gruntów najslabszych jakościowo oraz wzrostu powierzchni terenów zabudowanych. Tereny potencjalnych dolesień występują w obrębie sołectw: Gumino Stare, Gumowo, Korytowo, Kucice Nowe, Pomianowo, Pomianowo Dzierki, Rakowo, Siekluki, Starczewo Wielkie. Stanowią one fragment obszarów wzrostu lesistości (wskazywanych w części graficznej opracowania) z uwagi na występowanie gleb mniej przydatnych dla rolnictwa - słabsze jakościowo (głównie kl. VI) oraz konieczność ochrony zasobów wód podziemnych,
- przemiany w strukturze rolnictwa gminy dotyczyć będą wzrostu przeciętnego obszaru użytków rolnych indywidualnego gospodarstwa rolnego, przy jednoczesnym spadku ogólnej liczby gospodarstw,

Zapotrzebowanie na nowe tereny pod zagospodarowanie rolnicze (zagrody) będzie ograniczone i wynikać będzie ze zmiany lokalizacji istniejących siedlisk rolniczych

lub w sporadycznych przypadkach z powstawania nowych gospodarstw na bazie gospodarstw likwidowanych. Zabudowa mieszkaniowa i częściowo gospodarcza zanikających gospodarstw może być wykorzystana na inne cele niż rolnicze (funkcja mieszkaniowa nierolnicza, letniskowa, usługowa itp.)

- ® tereny użytkowane rolniczo o wysokiej wartości produkcyjnej (grunty III-IV klasy bonitacyjnej) zajmują 6 782 ha tj. 74% powierzchni gminy. Tereny te powinny pozostać w użytkowaniu rolniczym i tylko w ograniczonym zakresie przeznaczane pod zabudowę nierolniczą (położone w bezpośrednim zapleczu terenów zabudowanych).
- ® Gruntami rolnymi (zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych) pozostają również grunty zagospodarowane obiektami związanymi bezpośrednio z produkcją rolniczą (m.in. zagrody, urządzenia melioracji, zaopatrzenia w wodę oraz utylizacji ścieków i odpadów dla potrzeb rolnictwa i mieszkańców wsi) oraz przetwórstwa rolno-spożywczego. Taki sposób zagospodarowania nie wymaga zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze. Pod zabudowę w pierwszej kolejności powinny być przeznaczane tereny o najniższej wartości produkcyjnej dla rolnictwa oraz takie, które uzyskały już zgodę dotyczącą zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze.
- Możliwość poprawy sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych stanowi rozwój specjalizacji głównie w produkcji ogrodniczej (warzywa gruntowe i owoce miękkie), tworzenie infrastruktury zapewniającej obrót tymi produktami (np. giełda towarowa) i ich przetwórstwo, a także aktywizacja obszarów wiejskich poprzez rozwój funkcji dodatkowych względem rolnictwa - małe zakłady przetwórstwa rolno
- spożywczego, usługi, agroturystyka.

2.4. Obszary zabudowane

- największe obszary zabudowane występują w miejscowościach: Dzierżążnia (ok. 35 ha), Gumino Nowe (ok. 15 ha), Kucice (ok. 14 ha), Wierzbica Pańska (ok. 13

ha), Sarnowo Nowe (ok. 13 ha), Siekliki (10 ha), Wilamowice (11 ha), Dzierążnia Nowa (12 ha), Kucice Nowe (11 ha), Gumowo (11 ha).

- obszary zabudowane o powierzchni 2,5 - 3,0 ha występują w miejscowościach: Rakowo, Przemkowo, Pomianowo Dzierki, Niwa, Wierzbica Szlachecka,
- zabudowa mieszkaniowo-usługowa w miejscowościach: Dzierążnia, Kucice, Błomino Gumowskie, Sarnowo Nowe, Gumino Stare, Podmarszczyn, Chróscin ma charakter zwarty. Istnieją możliwości uzupełnienia i przekształcania (zmiana funkcji) tej zabudowy.
- we wsiach Kadłubowo, Korytowo, Pomianowo, Przemkowo, Rakowo, Wierzbica, Wilamowice przeważa zabudowa rozproszona, którą stanowią głównie siedliska rolnicze. W ramach tych obszarów dopuszcza się przekształcenie obiektów do pełnienia funkcji nie związanych bezpośrednio z produkcją rolniczą (mieszkaniowa, usługowa, produkcyjna, rekreacyjna),
- o większe obszary usługowe i produkcyjno-usługowe występują w ośrodku gminnym Dzierążnia oraz we wsi Kucice i Siekluki.
- © we wsiach: Pomianowo, Pomianowo Dzierki, Przemkowo, Rakowo, Wilamowice, Niwa, Sadkowo, Gumino Stare, Gumino Nowe, Siekluki, Dzierążnia z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe.
- korzystne warunki do przekształcenia zabudowań mieszkaniowych i zagród na cele rekreacyjne.

2.5. Obszary przeznaczone pod zabudowę

- zabudowa mieszkaniowo - usługowa może być lokalizowana we wszystkich miejscowościach zgodnie z zasadą kontynuacji istniejącego zainwestowania, a szczególnie w obszarach wyznaczonych w: Dzierążni, Sieklukach i Kucicach.

- Uzupełnienia na terenach zabudowy leżących w granicach zwartej zabudowy wsi może następować pod warunkiem zachowania istniejącej zabudowy, charakteru i gabarytów zabudowy w sąsiedztwie z uwzględnieniem występowania obiektów chronionych.
- zabudowa produkcyjno-usługowa może być lokalizowana w obszarach wyznaczonych w miejscowościach: Dzierżążnia, Siekluki, Wierzbica Pańska, Sadkowo i Kucice. Tereny te mogą być wykorzystane do zorganizowanej działalności inwestycyjnej.
- © realizacja zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej może odbywać się w ramach wyznaczonych terenów mieszkaniowo-usługowych, w pierwszej kolejności stanowiących własność gminy.
- © zabudowa rekreacyjno-wypoczynkowa może być realizowana na wyznaczonych terenach w obrębie sołectw: Pomianowo Dzierki, Pomianowo, Pluskocin, Dzierżążnia, Rakowo, Siekluki, Wilamowice, Niwa, Przemkowo, Gumino Stare.

2.6. Kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej

Komunikacja

w pierwszym etapie:

- modernizacja dróg powiatowych na obszarze gminy - utwardzanie nawierzchni na drogach :
nr 07783-Wilamowice-Pomianowo-Wierzbica Pańska,
7786- Kozarzewo-Gumino-Kucice,
7787- Wróblewo-Przemkowo-Wilamowice
- modernizacja i sukcesywna poprawa jakości i stanu technicznego głównych dróg na terenie gminy - przede wszystkim drogi krajowej nr 10 (Warszawa-Płońsk- Szczecin) i powiatowych:
07729-Kadłubowo-Dzierżążnia,
07781 -Ilinek-Kucice-Bolkowo,
07784-Baboszewo-Dzierżążnia-Kucice,

7785- Nacpolsk-Sosenkowo-Kucice;

07783-Wilamowice-Pomianowo-Wierzbica Pańska,

7786- Kozarzewo-Gumino-Kucice,

7787- Wróblewo-Przemkowo-Wilamowice,

stanowiących szkielet układu komunikacyjnego i tworzących ważne powiązania ze wnętrzne, w drugim etapie:

- modernizacja drogi krajowej nr 10 i przystosowanie do prowadzenia mchu ekspresowego - budowa drugiej jezdni i obejścia wsi gminnej od strony północnej. Szczegółowych rozwiązań wymagać będzie realizacja węzła łączącego Dzierżanię z drogą krajową nr 10,

© modernizacja i sukcesywna poprawa jakości i stanu technicznego dróg powiatowych i gminnych,

© urządzenie ulic wiejskich i realizacja parkingów w rejonie obiektów usługowych,

- realizacja ścieżek rowerowych wzdłuż tras szczególnie intensywnie wykorzystywanych przez rowerzystów oraz w celu powiązań z terenami atrakcyjnymi krajobrazowo i rekreacyjnie / są to trasy przede wszystkim wzdłuż dróg nr:

10-Warszawa-Płońsk-Torań-Szczecin,

7783- Wilamowice-Pomianowo-Wierzbica
Pańska,

7784- Baboszewo-Dzierżania-Kucice,

7785- Nacpolsk-Sosenkowo-Kucice,

07781 -Ilinek-Kucice-Bolkowo,

077 83 - Wilamowice-Pomianowo-Wierzbica Pańska,

07787-Wróblewo-Przemkowo-Wilamowice.

Gazownictwo i energetyka

® konieczność opracowania studium gazyfikacji gminy na bazie zrealizowanej stacji

redukcyjno - pomiarowej I stopnia w Dzierżąni przy trasie przebiegu wysokociśnieniowego gazociągu Rembelszczyzna - Włocławek,

- w pierwszym etapie gazyfikacją należy objąć wsie: Dzierżąnia, Gumowo i Sieklu-ki,
- w drugim etapie gazyfikacji gaz ziemny sieciowy powinien być doprowadzony do wsi : Błomino Gumowskie, Starczewo Wielkie, Dzierżąnia Nowa, Pluskocin, Sarnowo, Kucice, Gumino Nowe i Stare, Niwa i Wilamowice,

© w zakresie funkcjonowania systemu energetycznego - konieczność modernizacji

i rozwoju sieci niskich napięć oraz systemu stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Telekomunikacja

- wzrost dostępności telefonów dla mieszkańców gminy poprzez rozwój sieci telekomunikacyjnej (realizacja światłowodów Baboszewo - Dzierżąnia - Nacpolsk- Naraszewo - Przyborowice i Dzierżąnia - Płońsk) oraz podłączenie do automatycznych central cyfrowych.

Zaopatrzenie w wodę

- zabudowa mieszkaniowa oraz budynki użyteczności publicznej na obszarze całej gminy powinny być zaopatrywane w wodę za pomocą wodociągów sieciowych, bazujących na ujęciach wód podziemnych. Wody powierzchniowe mogą być wykorzystywane jedynie dla celów gospodarczych i potrzeb rolnictwa.
- wariantowo rozważa się możliwość zaopatrzenia w wodę południowej części gminy w tym wsi: Kucice, Kucice Nowe, Gumino, Gumino Stare, Gumino Nowe, Korytowo i Kadłubowo na bazie studni głębinowej w Kucicach. Istnieje możliwość zbiorowego zaopatrzenia w wodę wsi: Niwa i Przemkowo z wodociągu grupowego Sarnowo- Dzierżąnia.

- w oparciu o istniejące magistrale wodociągu grupowego Samowo-Dzierżążnia należy sukcesywnie uzbrajać tereny przeznaczone pod zainwestowanie i wskazane w „studium”,
- dla rozproszonej zabudowy rolniczej, znajdującej się poza zasięgiem istniejących systemów wodociągowych oraz dla której doprowadzenie wodociągów wiejskich jest ekonomicznie nieuzasadnione, pozostawia się zaopatrzenie w wodę z indywidualnych ujęć podziemnych,

Gospodarka ściekowa

- obszary o intensywnej zabudowie mieszkaniowej i usługowo-produkcyjne powinny być objęte kanalizacją sanitarną, powiązaną z systemem oczyszczania ścieków. W pierwszej kolejności zorganizowany system odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków powinien objąć miejscowość gminną Dzierżążnia. Równoległe do budowy wodociągu obsługującego południową część gminy, powinien być realizowany zbiorczy system kanalizacji wraz z oczyszczalnią ścieków dla terenów zainwestowanych w Kucicach. Przy oczyszczalniach tych powinny być zlokalizowane punkty zlewne dla ścieków dowożonych z terenu gminy,
- obiekty zlokalizowane poza obszarami zwartej zabudowy powinny być wyposażone w lokalne urządzenia do oczyszczania ścieków lub zbiorniki bezodpływowe.

Gromadzone w bezodpływowych zbiornikach ścieki powinny być wywożone wozami asemizacyjnymi w sposób zorganizowany do najbliższej oczyszczalni ścieków. Należy przestrzegać zakazu wywozu nieczystości ścieków w przypadkowe miejsce (pole, las, rów melioracyjny ...).

Gospodarka odpadami

- cały obszar gminy należy docelowo objąć recyklingiem oraz zorganizowanym wywozem odpadów komunalnych na gminne wysypiska. Dla istniejącego składowiska

zlokalizowanego na gruntach wsi Pomianowo Dzierki, wymagane jest uzgodnienie warunków korzystania ze środowiska oraz jego sukcesywna rekultywacja,

- konieczna jest likwidacja dzikich wysypisk odpadów oraz rekultywacja tych terenów.

2.7. Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów

Obecnie brak jest programów wynikających z polityki przestrzennego zagospodarowania kraju dotyczących gminy Dzierżążnia.

3. Główne kierunki zagospodarowania przestrzennego w jednostkach strukturalno-przestrzennych

Podstawowe kierunki zagospodarowania przestrzennego i główne działania w wydzielonych strefach funkcjonalno-przestrzennych przedstawiają się następująco:

Strefa A-I- tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, produkcyjnych i osadniczych poprzez uzupełnienie istniejącego zainwestowania infrastrukturalnego (kanalizacja, telekomunikacja, osadnictwo), koncentrację (rozwój) usług o charakterze publicznym oraz tworzenie gminnego zasobu gruntów.

Głównym ogniwem tego obszaru jest ośrodek gminny Dzierżążnia, pełniący funkcje usługowe o charakterze lokalnym z możliwością wykształcenia usług ponad- lokalnych.

Główne kierunki działania zmierzające do realizacji celów na tym obszarze:

- przygotowanie oferty terenów dla lokalizacji zakładów związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym i zbytem (hurtownie, bazy, giełda, itp.);
- tworzenie warunków do lokalizacji urządzeń obsługi podróźnych-predysponowane wyznaczone tereny pod zabudowę mieszkaniową-usługową i produkcyjno- usługową;

- koncentracja obiektów i urządzeń obsługi ludności w miejscowości Dzierżążnia ze wskazaniem terenów między drogą nr 10, a projektowaną obwodnicą;
- ® porządkowanie i uzupełnianie istniejącej zabudowy mieszkaniowej;
- przygotowanie i realizacja infrastruktury technicznej (kanalizacja, gaz, telefonizacja) zapewniającej odpowiedni standard istniejącego i projektowanego budownictwa;
- konieczność utrzymania rezerwy terenu pod budowę obwodnicy w miejscowości Dzierżążnia na drodze nr 10;
- konieczność przyspieszenia budowy oczyszczalni ścieków;
- ® ograniczenia do niezbędnego minimum przeznaczenia gleb dobrych jakościowo na cele nierolnicze;
- zalesianie gleb słabych jakościowo mało przydatnych dla rolnictwa na północ od wsi Siekluki;
- © zachowanie istniejących trwałych użytków zielonych oraz terenów zadrzewionych jako terenów otwartych pełniących funkcję lokalnego ciągu ekologicznego;
- © zachowanie i ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków w miejscowości Dzierżążnia (dwie chałupy);
- przestrzeganie zasad zachowania zabytkowych układów przestrzennych w Dzierżążni i Sieklukach z uwzględnieniem parku podworskiego i dwom;
- w zagospodarowaniu terenu uwzględnić występujące w rejonie Dzierżążni i Sieklukach stanowiska archeologiczne;

Strefa A-2- możliwość aktywizacji obszaru poprzez wykorzystanie istniejącej bazy

PGR jak również korzystnego położenia w układzie komunikacyjnym do drogi krajowej w kierunku Wyszogrodu (nr 569) oraz do drogi krajowej nr 10.

Główne kierunki działania zmierzające do aktywizacji tego obszaru to:

- © możliwość przekształcenia istniejącego zainwestowania PGR do funkcji usługowo-produkcyjnej z preferencją przetwórstwa rolno-spożywczego w ramach zorganizowanej działalności jak również na pojedynczych działkach;
- zachowanie dużych arealów rolniczej przestrzeni w dotychczasowej formie użytkowania;
- porządkowanie i uzupełnianie istniejącej zabudowy mieszkaniowej z jednoczesnym podwyższaniem standardów wyposażenia w urządzenia sieciowe (woda, kanalizacja, gaz, telefon);
- doinwestowanie w urządzenia do obsługi ludności;
- utrzymanie zabytkowego układu przestrzennego z ochroną zabytkowych obiektów (kościół, chałupy wiejskie) oraz rewaloryzacja zabytkowego parku podworskiego z pomnikami przyrody w Kucicach;
- o zachowanie czystości wód rzeki Żurawianki poprzez uporządkowanie gospodarki ściekowej (oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna).

Strefa B-1- główną funkcją obszaru jest rolnictwo z możliwością rozwoju funkcji rekreacyjnej.

Główne kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- ® rozwój rolnictwa z uwzględnieniem utrzymania istniejącej specjalizacji gospodarstw, tradycji upraw i wykształconej produkcji rolnej;
- tworzenie warunków dla wprowadzenia rolnictwa z zastosowaniem zasad ekologicznych;
- © preferowanie rozwoju rolnictwa ekologicznego opartego na bezpiecznych ekologicznie technologiach;

- o wzmocnienie systemu ekologicznego poprzez ochronę istniejących kompleksów leśnych i zadrzewień, zalesianie gleb słabych jakościowo oraz utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu trwałych użytków zielonych;
 - zachowanie i ochrona przyrodniczych obiektów prawnie chronionych (lasy ochronne nad rzeką Płonką i pomniki przyrody w Pomianowie);
 - poprawa stanu czystości wód rzeki Płonki w nawiązaniu do wykorzystania dla celów rekreacji i retencji;
 - zmniejszenie deficytu wód powierzchniowych oraz podniesienie atrakcyjności krajobrazowej i rekreacyjnej terenu przez budowę zbiornika retencyjnego na rzece Płonce;
 - ograniczenie lokalizacji inwestycji szkodliwych dla środowiska lub mogących pogorszyć jego stan;
- © ochrona zabytkowego układu przestrzennego we wsi Wierzbica Pańska, Sadkowo, Pomianowo;
- © zachowanie wartościowych pod względem kulturowym obiektów (pozostałości dworów i parków) w Sadkowie, Pomianowie, Skołatowie oraz chat wiejskich w Pomianowie i Wierzbicy Pańskiej z możliwością wykorzystania do funkcji rekreacyjnej-stopniowa rewaloryzacja i porządkowanie;
- realizację nowych siedlisk rolniczych bądź obiektów rekreacyjnych dopuszcza się pod warunkiem zharmonizowania ich z krajobrazem;
 - uzupełnienie zabudowy może następować w nawiązaniu do istniejącej linii zabudowy, charakteru i gabarytów zabudowy w sąsiedztwie;
 - wskazuje się tereny do zagospodarowania rekreacyjnego (w różnych formach) w rejonie wsi Pomianowo, Pomianowo Dzierki, Pluskocin i Dzierzążnia;
 - podniesienie standardu wyposażenia mieszkań w kontekście agroturystyki;

Strefa B-2- podstawową funkcją obszaru jest rolnictwo- istnieją możliwości dla rozwoju funkcji rekreacyjnej oraz aktywizacji gospodarczej w oparciu o potencjalne złoża surowców mineralnych.

Główne kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- utrzymanie dotychczasowych form rolniczego zagospodarowania;
- ochrona większych kompleksów gleb dobrych jakościowo (kl. II-IV);
- preferencje dla ekoroelnictwa i agroturystyki;
- ochrona i wzmocnienie systemu ekologicznego poprzez zachowanie istniejących kompleksów leśnych i zalesiania gleb słabych jakościowo oraz utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu trwałych użytków zielonych;
- ochrona przed zanieczyszczeniem wód rzeki Żurawianki;
- wzmocnienie systemu retencji poprzez budowę zbiornika retencyjnego w rejonie wsi Przemkowo na rzece Żurawiance z możliwością wykorzystania na cele rekreacyjne;
- rozwój funkcji rekreacyjnej na bazie istniejących siedlisk rolniczych- przekształcenia i agroturystyka (wies Niwa i Wilamowice) oraz nowych terenów w rejonie miejscowości Gumino Stare, Przemkowo, Niwa, Wilamowice, Siekluki, Rakowo i Gumowo;
- rewaloryzacja i porządkowanie wartościowych pod względem kulturowym obiektów (park i dwór w Wilamowicach) oraz chat wiejskich (Gumino Stare i Niwa) z możliwością wykorzystania dla celów rekreacyjnych;
- w zagospodarowaniu terenów uwydatnić zabytkowy układ przestrzenny wsi Niwa i Gumino Stare oraz stanowiska archeologiczne występujące w rejonie tych wsi;
- podjęcie prac dokumentacyjnych w celu racjonalnego wykorzystania surowców mineralnych na gruntach wsi Gumino Stare i Wilamowice - wskazuje się orientacyj

ne zasięgi terenowe potencjalnych złóż zasobów surowców mineralnych wraz z kierunkiem rekultywacji po zakończonej eksploatacji;

- uzupełnienie zabudowy może następować w nawiązaniu do istniejącej linii zabudowy, charakteru i gabarytów zabudowy w sąsiedztwie;
- wskazuje się nowe tereny pod rozwój funkcji osadniczej w miejscowości Wilamowice;
- podniesienie standardu wyposażenia mieszkań w nawiązaniu do rozwoju funkcji rekreacyjnej.

Strefa B-3- wiodącą funkcją obszaru jest rolnictwo.

Główne kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- rozwój rolnictwa z utrzymaniem istniejącej specjalizacji gospodarstw, tradycji upraw i wykształconych kierunków;
- preferowanie przetwórstwa rolno-spożywczego opartego na bezpiecznych ekologicznie technologiach;
- ochrona gleb dobrych jakościowo (kl. II-IV) przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze;
- tworzenie warunków dla rozwoju przetwórstwa rolnego bezpośrednio w gospodarstwach rolnych (mini przetwórnice, paczkarnie, itp.);
- porządkowanie i uzupełnianie istniejącej zabudowy mieszkaniowej z uwzględnieniem dostosowania się do zabudowy w sąsiedztwie;
- podniesienie standardu i wyposażenia mieszkań w celu podniesienia jakości życia mieszkańców;

- zachowanie i ochrona obiektów prawnie chronionych (las ochronny i użytek ekologiczny w obrębie wsi Kucice, pomniki przyrody w Kadłubowie, park wiejski we wsi Cumino);
- wzmocnienie systemu ekologicznego poprzez utrzymanie istniejących kompleksów leśnych, zalesianie gleb słabych jakościowo (w rejonie wsi Kadłubowo, Korytowo, Pomianowo, Pomianowo Dzierki, Pluskocin i Kucice Nowe) oraz zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu użytków zielonych;
- zmniejszenie deficytu wód powierzchniowych poprzez realizację programu małej retencji, w tym budowa zbiorników retencyjnych na rzece Dzierżanicy i Żurawiance (rejon wsi Kucice);
- ochrona zabytkowego układu przestrzennego we wsi Chróscin, Podmarszczyn, Korytowo i Starczewo Wielkie;
- w zagospodarowaniu terenu uwzględnić występujące stanowiska archeologiczne w rejonie wsi Błomino Gule, Starczewo, Błomino Gumowskie, Błomino Jeże, Dzierżanica Nowa, Kadłubowo, Kucice Nowe, Podmarszczyn, Chróscin, Sarnowo, Sarnowo Góry, Rakowo;
- rewaloryzacja i porządkowanie wartościowych pod względem kulturowym obiektów w miejscowościach: Błomino Gumowskie, Cumino, Gumowo, Kadłubowo, Korytowo (pozostałości dworów i parków);
- ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków (cmentarzyska w Kucicach Nowych i Podmarszczynie).

V. Tereny wskazane do objęcia sporządzeniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W ramach ustaleń kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wskazuje się obszary dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe ze względu na występujące uwarunkowania i planowany sposób ich zagospodarowania:

- dla terenów preferowanych pod zainwestowanie usługowo-mieszkaniowo- produkcyjne w miejscowościach: Dzierżążnia, Siekluki, Gumowo, Kucice, Wilamowice;
- dla terenów preferowanych pod zainwestowanie produkcyjno-usługowo- mieszkaniowe w miejscowościach: Dzierżążnia, Wierzbica Pańska, Sadlcowo, Siekluki, Kucice;
- dla preferowanych terenów dla zabudowy turystyczno-rekreacyjno-letniskowej w miejscowościach: Pomianowo, Pomianowo Dzierki, Pluskocin, Niwa, Wilamowice, Dzierżążnia, Rakowo;

W ramach wskazanych terenów dopuszcza się objęcie opracowaniem mniejszych fragmentów wynikających ze zgłoszonych wniosków (potrzeb).

W myśl przepisów Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust. 1 obowiązek opracowania może wynikać z przepisów szczególnych oraz dla obszarów na których zamierza się realizować przedsięwzięcia o charakterze publicznym:

- finansowanych z budżetu organów rządowych;
- finansowanych ze środków budżetu gminy przy dofinansowaniu z budżetu organów rządowych lub w całości z budżetu gminy;

Rozstrzygnięcie o przystąpieniu do sporządzenia planu w odniesieniu do obszarów nie objętych obowiązkiem jego opracowania podejmuje rada gminy z urzędu lub na wniosek zainteresowanego.

STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DZIERŻĄŻNIA

CIECHANÓW 1998

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

GMINY DZIERŻĄNIA

Zespół autorski:

mgr Barbara Buczek – główny projektant

mgr BARBARA BUCZEK

WYKONAWCZA FIRMOWA

Gospodarki Przestrzennej Bud. nr 269, 08

do projektowania

w PLANOWANIU PRZESTRZENNYM

mgr Stanisława Delejzyc

mgr inż. Elżbieta Jaglak

mgr inż. arch. Stanisław Korpanty

arch. Grzegorz Piekarski

mgr inż. Anna Słonecka

arch. Sławomir Tabor

SPIS TREŚCI

WSTĘP

1. Cel i zakres opracowania.....	1
I. ANALIZA PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	2
1. Stan prawny w zakresie zagospodarowania przestrzennego.....	2
2. Realizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego.....	3
3. Analiza wniosków zgłoszonych do „studium”.....	6
II. STAN I ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	7
1. Zasoby i warunki środowiska.....	7
<i>1.1 Geomorfologia.....</i>	<i>7</i>
<i>1.2 Budowa geologiczna.....</i>	<i>8</i>
<i>1.3 Szata roślinna.....</i>	<i>8</i>
<i>1.4 Gleby.....</i>	<i>10</i>
<i>1.5 Wody powierzchniowe.....</i>	<i>11</i>
<i>1.6 Wody podziemne.....</i>	<i>12</i>
<i>1.7 Klimat.....</i>	<i>13</i>
<i>1.8 Surowce naturalne.....</i>	<i>13</i>

2.	Jakość podstawowych elementów środowiska.....	14
3.	Obszary i obiekty chronione.....	16
3.1	<i>Parki i zabytki wiejskie.....</i>	16
3.2	<i>Pomniki przyrody.....</i>	16
3.3	<i>Użytki ekologiczne.....</i>	17
3.4	<i>Lasy ochronne.....</i>	17
3.5	<i>Strefy ochrony sanitarnej ujęć wody.....</i>	18
4.	ŚRODOWISKO KULTUROWE.....	18
5.	Rys historyczny.....	18
6.	Stanowiska archeologiczne.....	20
7.	Obiekty wpisane do rejestru zabytków.....	21
8.	STRUKTURA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA.....	21
9.	Zagadnienia demograficzne.....	21
9.1	<i>Rynek pracy</i>	24
10.	Sieć osadnicza.....	27
11.	Infrastruktura społeczna.....	30
11.1	<i>Oświata i wychowanie.....</i>	30
11.2	<i>Ochrona zdrowia.....</i>	31
11.3	<i>Pomoc społeczna.....</i>	32
11.4	<i>Handel i gastronomia.....</i>	33
11.5	<i>Mieszkalnictwo.....</i>	34

III.	STRUKTURA GOSPODARCZA.....	35
1.	Rolnictwo.....	35
1.1	<i>Struktura użytkowania gruntów.....</i>	35
1.2	<i>Jakość użytków rolnych.....</i>	38
1.3	<i>Melioracje.....</i>	39
1.4	<i>Stan własności użytków rolnych.....</i>	39
1.5	<i>Struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych.....</i>	40
1.6	<i>Główne kierunki produkcji rolnej.....</i>	42
1.7	<i>Obsługa rolnictwa.....</i>	43
2.	Działalność gospodarcza pozarolnicza.....	44
3.	Struktura budżetu gminy.....	46
3.1	<i>Dochody budżetu gminy.....</i>	46
3.2	<i>Wydatki budżetu gminy.....</i>	48
VI.	INFRAKTYTURA TECHNICZNA.....	50
1.	Komunikacja.....	50
1.1	<i>Powiązania komunikacyjne drogowe</i>	50
1.2	<i>Nadrzędny układ komunikacyjny.....</i>	50
1.3	<i>Drogi gminne.....</i>	51
2.	Elektroenergetyka.....	52
3.	Telekomunikacja.....	53
4.	Gazownictwo.....	53
5.	Ciepłownictwo.....	54

6 . Gospodarka wodno - ściekowa i komunalna.....	54
---	-----------

6.1 <i>Zaopatrzenie w wodę.....</i>	54
-------------------------------------	-----------

6.2 <i>Odprowadzanie ścieków.....</i>	55
---------------------------------------	-----------

6.3 <i>Gospodarka odpadami.....</i>	55
-------------------------------------	-----------

VII. INFORMACJA ZE STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA

PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA CIECHANOWSKIEGO

VIII MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

I. WSTĘP

1. Cel i zakres opracowania

„ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dzierżążnia” jest sporządzone na podstawie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 07 lipca 1994 r. (jednolity tekst Dz.U. Nr 15. poz. 139 z 25 lutego 1999 r.).

W myśl tej ustawy celem „studium” jest określenie polityki przestrzennej z uwzględnieniem uwarunkowań, celów i kierunków polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

Podstawą do podjęcia prac nad „Studium” była uchwała nr 16/IW98 Rady Gminy w Dzierżążni z dnia 15 czerwca 1998 w sprawie przystąpienia do sporządzenia „**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dzierżążnia**”.

Podstawowymi zadaniami „Studium” są:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- stworzenie podstawy do koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- promocja gminy,

W dostosowaniu do określonych zadań przyjęto dwa etapy opracowania:

- określenie uwarunkowań rozwoju gminy na podstawie analiz i studiów zagadnień mających wpływ na gospodarkę przestrzenną,
- określenie celów i kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania gminy,

Przedkładane opracowanie jest wynikiem pierwszego etapu prac i stanowi diagnozę stanu zagospodarowania przestrzennego gminy ze wskazaniem na problemy, ograniczenia i preferencje rozwoju w sferach: ekologicznej, gospodarczej, społecznej, kulturowej oraz komunikacji i infrastruktury technicznej.

Integralną część opracowania stanowi mapa w skali 1:10 000 dla obszaru gminy.

I. ANALIZA PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Stan prawny w zakresie zagospodarowania przestrzennego

Obecnie obowiązujący „Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dzierżążnia” został zatwierdzony Uchwałą Nr XIII/29/89 Gminnej Rady Narodowej w Dzierżążni z dnia 28. XII .1989 r. (Dz. Urz. Woj. Ciechanowskiego Nr 14 z dnia 30.XII . 1989 poz. 392).

Ponadto zostały opracowane dla miejscowości Dzierżążnia plany szczegółowe:

- Szczegółowy plan zagospodarowania przestrzennego osiedla budownictwa jednorodzinnego we wsi gminnej Dzierżążnia (2MN o powierzchni 3,86 ha), zatwierdzony uchwałą Nr 3/II/91 Rady Gminy w Dzierżążni z dnia 30 kwietnia 1991 r.
 - Plan szczegółowy zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa jednorodzinnego w miejscowości Dzierżążnia — Osiedle RSP (50MR/MN o powierzchni 1,63 ha) zatwierdzony Uchwałą Nr 29/VI/90 Rady Gminy w Dzierżążni z dnia 26 października 1990 r.

W oparciu o ustawę o planowaniu przestrzennym z dnia 12 lipca 1984 roku, która obowiązywała do dnia 31 . XII . 1994 roku zostały dokonane zmiany:

- Uchwałą Nr 20/111/93 Rady Gminy w Dzierżąźni z dnia 15 czerwca 1993 roku w miejscowościach: Dzierżąźnia, Nowe Sarnowo, Siekluki,
- Uchwałą Nr 1/II/94 Rady Gminy w Dzierżąźni z dnia 10 marca 1994 roku dotyczące miejscowości: Dzierżąźnia, Nowe Kucice, Siekluki i Wilamowice.

2. Realizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego.

W latach 1989-1998 w gminie Dzierżąźnia wydano w oparciu o obowiązujące plany 63 decyzje o pozwoleniu na budowę. Decyzje dotyczyły 13 jednostek osadniczych w zakresie:

- budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego - 11,
- usług nieuciążliwych, głównie handlu - 22,
- budownictwa zagrodowego - 3,
- obiektów przetwórstwa rolno-spożywczego -5,
- stacji paliw - 1,
- wysypiska odpadów - 1,
- inne - 4,

natomiast 5 pozwoleń dotyczyło sieci wodociągowej, 7 - linii energetycznych , 3 - sieci gazowej oraz jedno modernizacji drogi Gumino-Zaborowo.

Pozwolenie na budowę wodociągu grupowego „Sarnowo-Dzierżąźnia - zad. I- III” dotyczyło wsi: Sarnowo Nowe, Sarnowo Góry, Dzierżąźnia Nowa (1989r.), zad. IV -Gumowo, Rakowo, Siekluki, Wilamowice (1996 r.), zad. V - Gumino Nowe, cz. wsi Sarnowo Góry (1998 r.), zad. VI - Błomino Jeże, Błomino Gule, Błomino Gumowskie, Starczewo Wielkie, Starczewo Pobodze, Wierzbica Szlachecka (1998 r.),

Lp.	Miejscowość.....	.Rodzaj inwestycji	Rok wydania decyzji
1.	<u>Dzierżaznia</u>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>modernizacja chlewni na obiekt</u> <u>przetwórstwa owocowo-warzywnego</u> • <u>wiata i trzy komory chłodnicze</u> • <u>kiosk tymczasowy</u> 	<p style="text-align: right;">1989</p> <p style="text-align: right;">1989</p> <p style="text-align: right;">1990</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • <u>kiosk handlowy</u> 1991 • <u>dobudowa Banku Spółdzielczego</u> 1991 • <u>punkt gastronomiczno-handlowy</u> 1991 <li style="padding-left: 20px;"><u>tymczasowy</u> • <u>punkt gastronomiczny z noclegami</u> 1991 • <u>budynek gastronomiczno-handlowy</u> 1991 • <u>budynek gospodarczy</u> 1991 1992 1994 • <u>kiosk handlowy tymczasowy</u> 1994 • <u>o stacja paliw na własne potrzeby</u> 1994 1995 • <u>rozbudowa szkoły podstawowej</u> 1995 • <u>kiosk handlowy tymczasowy</u> 1996 • <u>budynek mieszkalny dwurodzinny</u> 1997 • <u>rozbudowa punktu handlowego</u> 1995 1998 • <u>budynek mieszkalny jednorodzinny</u> • <u>2 budynki mieszkalne jednorodzinne</u> • <u>pawilon handlowy tymczasowy</u> • <u>2 budynki mieszkalne jednorodzinne</u> 	
2.	<u>Dzierżążnia Nowa</u>	• <u>budynek mieszkalny jednorodzinny</u>	1991
3.	<u>Cumino</u>	• <u>budynek gospodarczo-magazynowo</u>	1996
		<u>inwentarski</u>	
4.	<u>Gumino Nowe</u>	• <u>budynek gospodarczy -przechowalnia</u>	1995
5.	<u>Gumowo</u>	• <u>budynek mieszkalny jednorodzinny</u>	1993
		• <u>budynek mieszkalny jednorodzinny</u>	1995
		• <u>® budynek mieszkalny jednorodzinny</u>	1996
6.	<u>Kucice</u>	• <u>strażnica OSP</u>	1989
		• <u>rozbudowa szkoły podstawowej</u>	1995
7.	<u>Kucice Nowe</u>	• <u>kiosk handlowy tymczasowy</u>	1991
		• <u>kiosk handlowo-gastronomiczny</u>	1991
		• <u>pawilon handlowy</u>	1994
		• <u>zbiorniki na gaz przy bud. wielorodz.</u>	1997
8.	<u>Pluskocin</u>	• <u>kiosk handlowy tymczasowy</u>	1991
		• <u>budynek gospodarczy - przechowalnia</u>	1995
9.	<u>Pomianowo Dzierki</u>	• <u>wysypisko nieczystości</u>	1990

<u>10.</u>	<u>Sarnowo Nowe</u>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>punkt handlowy tymczasowy</u> • <u>rozbudowa budynku mieszkalnego</u> • <u>strażnica OSP</u> 	<u>1991</u> <u>1996</u> <u>1998</u>
<u>11</u>	<u>Siekluki</u>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>rozbudowa szkoły podstawowej</u> • <u>punkt handlowy tymczasowy</u> • <u>zagroda rolnicza - bud. mieszk. i gosp.</u> 	<u>1989</u> <u>1992</u> <u>1995</u>
<u>12</u>	<u>Starczewo Wielkie</u>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>zbiornik na olej napędowy-wł.</u> • <u>przechowalnia</u> 	<u>1995</u> <u>1996</u>
<u>13</u>	<u>Wilamowice</u>	<u>zagroda rolnicza</u>	<u>1998</u>
<u>14</u>	<u>Wierzbica Pańska</u>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>budynek magazynowy tymczasowy</u> • <u>punkt handlowy tymczasowy</u> 	<u>1992</u> <u>1992</u>

II. STAN I ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1. Zasoby i warunki środowiska

1.1 Geomorfologia

Gmina Dzierżążnia leży w makroregionie Nizina Północnomazowiecka, w obrębie jednostki fizycznogeograficznej zwanej Wysoczyzną Płońską.

Kształtowanie się rzeźby terenu przebiegało pod dominującym wpływem procesów akumulacji lodowcowej w plejstocenie. Decydującym okresem rzeźbotwórczym był okres recesji ostatniego lądolodu stadiału Wkry zlodowacenia środkowopolskiego.

Wysoczyzna Płońska obejmująca zachodnią część północnego Mazowsza, stanowi równinę moreny dennej ze śladami tzw. moreny czołowej ciągnącej się wzdłuż doliny Wisły od Płocka do dolnej Narwi. Na omawianym terenie Wysoczyzna Płońska jest fragmentem tzw. wysoczyzny obniżonej (wyrównanej procesami denudacyjnymi), w rzeźbie której wyróżnić można :

- formy związane z bezpośrednią działalnością glacialną i fluwioglacjalną:
- wysoczyzna polodowcowa płaska silnie zdenudowana, utrzymana w poziomie 120- 130 m n.p.m - nachylenie terenu w granicach 0-5%,
- zagłębienia bezodpływowe (w większości pochodzenia powytopiskowego) o głębokości rzędu do 1,5 m - suche okresowo, najczęściej podmokłe,
- formy związane z działalnością erozyjno-denudacyjną oraz z działalnością erozyjno-akumulacyjną rzek:
- dolinki rzeczne, dolinki wód roztopowych o głębokości względnej 2-3m, połączone ze sobą i wykorzystane przez współczesną sieć hydrograficzną rzek: Płonki, Dzierżążnicy, Żurawianki I i II z dopływami, niskiej klasie bonitacyjnej pod zalesienie w miejscowościach: Gumino i Nowe, Podmarszczyń, Pomianowo, Radowo i Wilamowice.

- płytkie dolinki erozyjno-denudacyjne o głębokości w granicach 0,5-1,5 m, stanowiące kierunki koncentracji spływu wód opadowych.

Na terenie gminy nie występują znaczące deniwelacje terenu, rzeźba terenu jest typowo równinna. Najwyższe wzniesienia - powyżej 130 m npm znajdują się w zachodniej i południowej części gminy, w rejonie miejscowości: Cumino, Podmarszczyń, Kadłubowo i Sadkowo.

1.2 Budowa geologiczna

Obszar gminy pokryty jest utworami czwartorzędowymi. Największe powierzchnie pokrywają gliny zwałowe (morenowe) oraz piaski lodowcowe. Pod względem wiekowym odpowiadają one stadiałowi północnomazowieckiemu zlodowacenia środkowopolskiego. Ich miąższość wynosi kilkanaście metrów. W rejonie Sarnowa oraz na północ od doliny Płonki odsłaniają się utwory zastoiskowe (iły i mułki o miąższości kilkanaście metrów). Niewielkie płaty piasków i żwirów występują w rejonie Wilamowic.

Całkowita miąższość utworów czwartorzędowych wynosi ok. 70-100m. Niżej występujące utwory trzeciorzędowe mają około 150-200 m miąższości, są to:

- utwory plioceńskie o zmiennej miąższości,
- utwory mioceńskie o miąższości ok. 50 m,
- o utwory oligoceńskie o miąższości 40-50m.

Strop utworów mezozoicznych znajduje się na głębokości ok. 250m, a ich spąg na głębokości ok. 3000-3100 m.

Podłoże obszaru gminy w większości budują grunty nośne. Grunty słabonośne, nie nadające się do bezpośredniego posadowienia fundamentów, występują jedynie w obrębie obniżen terenu i dolin rzecznych.

1.3 Szata roślinna

Obecny stan szaty roślinnej na terenie gminy Dzierżążnia ukształtował się pod wpływem wielowiekowej działalności gospodarczej, w wyniku której większość naturalnych zbiorowisk została zastąpiona przez układy wtórne będące pod stałą presją człowieka. W krajobrazie dominują pola uprawne oraz zabudowa zwarta i rozproszona wraz z towarzyszącą jej zielenią (rośliny uprawne i ozdobne) oraz zbiorowiska chwastów ruderalnych. Niewielkie powierzchnie przypadają na półnaturalne zbiorowiska łąkowe i bagienne, ograniczone do pasów wzdłuż cieków oraz rozproszonych płatów w bezodpływowych zagłębieniach.

Na terenie opracowania tereny lasów i zadrzewień zajmują 393 ha co stanowi 3,8% ogólnej powierzchni. Gmina odznacza się bardzo niskim stopniem lesistości (województwo 17,1%, kraj 28,1%). W strukturze władania dominują lasy państwowe — 62% zarządzane przez Nadleśnictwo Płońsk.

Największy udział lasów w powierzchni ogółem występuje w następujących sołectwach:

Pomianowo Dzierki	(14,0%),	- Pluskocin	(7,8%),
Kucice Nowe	(10,3%),	- Błomino Gule	(6,3%),
Pomianowo	(10,0%),	- Sarnowo Nowe	((6,2%),

Z kolei najmniejszy udział lasów w powierzchni ogółem występuje w sołectwach:

Starczewo Pobodze	(0,0%),	- Kadłubowo	(1,1%),
Wierzbica Szlachecka	(0,6%),	- Cumino	(1,1%),
Chróscin	(0,6%),	- Sarnowo Góry	(1,3%),

Dominującym typem siedliskowym jest bór świeży, bór świeży wilgotny, las mieszany świeży i las mieszany wilgotny. Drzewostany sosnowe (ponad 70%), olszowe (9,8%) i brzoźowe (9,2%) charakteryzują się średnią jakością. Pozostałe gatunki drzew odgrywają nieznaczną rolę w gospodarce nadleśnictwa.

1.4 Gleby

Znaczna część gruntów ornych (40%) to gleby utworzone z piasków gliniastych zalegające na zwięźlejszym podłożu oraz z utworów pyłowych wodnego pochodzenia podścielone glinami lekkimi lub średnimi. Gleby takie są strukturalne i mają dobrze wykształcony poziom próchniczny oraz właściwe stosunki wodne. Pod względem przydatności rolniczej zaliczane są do kompleksu 2-pszennego dobrego i 4-żytniego bardzo dobrego, a w klasyfikacji bonitacyjnej przeważnie do klasy III_a-III_b rzadziej do IV_a.

W środkowej części gminy oraz w rejonach wsi Sarnowo Nowe, Pomianowo, Wilamowice występują gleby lżejsze i mniej urodzajne od poprzednich utworzone z piasków i piasków gliniastych lekkich zalegające na zwięźlejszym podłożu oraz gleby utworzone z glin spiaszczonych i piasków gliniastych. Są to gleby dość wrażliwe na suszę (bardziej przepuszczalne), przeważnie zakwaszone. Zaliczane są do kompleksów żytniego dobrego i żytniego słabego, a w klasyfikacji bonitacyjnej przeważnie do klasy IV_a i IV_b rzadziej do klasy V.

Gleby utworzone z piasków różnoziarnistych stanowią niewielki udział gruntów ornych i skupione są w rejonach wsi: Kadłubowo, Kucice i Przemkowo. Są to gleby bielcowe i brunatne właściwe, w wierzchnich warstwach o składzie piasku lekkiego i słabogliniastego lekkiego.

Zaliczane są do kompleksu 6-żytniego słabego i 7-żytniego bardzo słabego, a w klasyfikacji bonitacyjnej przeważnie do klasy V i VI rzadziej do kl. IV_b.

W dolinach rzecznych i zagłębieniach bezodpływowych występują obok czarnych ziem płytkie gleby pobagienne (murszowate napiaskowe) i płytkie gleby torfowe. Gleby te użytkowane są jako łąki i pastwiska.

1.5 Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym analizowany obszar znajduje się w dorzeczu Wkry. Pokryty jest gęstą siecią odpływu wód powierzchniowych: rzek, strumieni i rowów melioracyjnych. Największym ciekim jest rzeka Płonka, o przebiegu równoleżnikowym z zachodu na wschód, odwadniająca wraz z dopływami ponad 90% powierzchni gminy. W północnej części terenu przebiega lokalny wododział oddzielający dorzecze Płonki od dorzecza Dobrzycy.

Wschodnią granicę gminy stanowi Żurawianka płynąca południkowo z południa na północ. W okolicy Przemkowa łączy się z Żurawianką II, po czym poza opracowywanym terenem, w okolicy Płońska uchodzi do Płonki stanowiąc jej prawostronny dopływ. Całkowita długość wynosi 26,78km, natomiast powierzchnia zlewni 177,7 km².

Jednym z większych lewobrzeżnych dopływów Płonki jest ciek Dzierżanica, o długości 13,9 km i powierzchni zlewni 38,9 km², z czego 7,18 km długości i 17,2 km² powierzchni zlewni jest w obszarze województwa ciechanowskiego. Przepływa z północno-zachodniej na północno-wschodnią część gminy.

Wymienione cieki posiadają z reguły płaskie, podmokłe dna oraz łagodne zbocza. Szerokość den dolin z reguły mieści się w granicach 150-200 m, a jedynie lokalnie rzeka Płonka na wysokości miejscowości gminnej osiąga szerokość 350m.

Zlewnie wymienionych rzek już w obecnym stanie zagospodarowania należą do zlewni zagrożonych deficytem wód powierzchniowych.

Na terenie gminy znajduje się jeden niewielki zbiornik retencyjny, w dolinie rzeki Płonki (Wierzbica Pańska), wykorzystywany przez młyn do celów gospodarczych. W obniżeniach terenowych, w obrębie poszczególnych dolin i ich dolinkach bocznych, występują rowy i kanały odwadniające oraz wody stagnujące w wyrobiskach poeksploatacyjnych żwirów i piasku.

Z uwarunkowań hydrologicznych i terenowych uwzględnionych w specjalistycznych opracowaniach wykonanych przez Zespół Rzeczoznawców SiiTWiM oraz BSiPGWR „Bipromel” wynika możliwość realizacji zbiorników retencyjnych na rzekach: Żurawiance, Płonce i Dzierżanicy.

1.6 Wody podziemne

Z rozpoznania warunków hydrogeologicznych wynika, że na terenie gminy Dzierżanica główny poziom wodonośny występujący na głębokości 20-50 m, związany jest z utworami czwartorzędowymi - piaskami oraz piaskami i żwirami. Miąższość warstw wodonośnych jest zróżnicowana - od 2 do kilkudziesięciu metrów.

Zasoby wód podziemnych w części środkowej i południowo-wschodniej gminy są o wydajności 10-40 m³/godz/otwór, w części południowo-zachodniej 40-100 m³/godz/otwór. Natomiast w części północnej możliwość uzyskania wydajności 10 m³/godz. z pojedynczego otworu, świadczy o deficycie wód podziemnych w tym rejonie.

Największe potencjalne wydajności możliwe do uzyskania z pojedynczych ujęć mogą przekroczyć wartość 100 m³/godz. Taka sytuacja ma miejsce w rejonie Sarnowa-Daniszewa-Rogowa, gdzie stwierdzono istnienie kopalnej doliny zasobnej w wodę podziemną.

W związku ze zróżnicowanym wykształceniem osadów czwartorzędu niemal na całym obszarze ich zalegania istnieją warunki do obecności kilku poziomów wodonośnych. Występuje jedna, dwie lub lokalnie trzy warstwy wodonośne. Wody podziemne charakteryzują się zarówno swobodnym (wody gruntowe), jak i napiętym (wody wgłębne) lustrem wody. Swobodne zwierciadło wód gruntowych cechuje utwory przepuszczalne nie ograniczone od stropu występowaniem osadów nieprzepuszczalnych (glin, iłów).

Drugi poziom wodonośny ujmowany przez studnie głębinowe, występuje na zróżnicowanej głębokości, najczęściej ca 50 m ppt. Stanowi on źródło zaopatrzenia w wodę wodociągów zbiorowych. Jakość wód z utworów czwartorzędowych jest

średnia w północno-zachodniej części gminy, natomiast w części południowo- wschodniej występuje obszar o wodach niskiej jakości wymagających uzdatniania.

1.7 Klimat

Gmina Dzierżążnia leży w obszarze charakteryzującym się najmniejszym w Polsce średnim opadem rocznym. Opad jest wyjątkowo niski gdyż utrzymuje się poniżej 500 mm, podczas gdy dla Polski przyjmuje się średnio ca 600 mm. Najniższy opad w ciągu roku notuje się zimą i na początku wiosny, natomiast najwyższy od maja do września z maksimum w lipcu. Korzystne jest więc zjawisko, że najwyższe opady (ponad 60% sumy rocznej) notuje się w okresie wegetacyjnym.

Okres wegetacyjny (ze średnią temperaturą ponad 5°) jest stosunkowo długi, gdyż trwa 210 dni - zaczyna się średnio 5 IV i trwa do 31 X. Podana charakterystyka gminy odnosi się do jej części wyniesionej ponad doliny i lokalne obniżenia.

Na omawianym obszarze jest znaczna powierzchnia terenów o niekorzystnych warunkach termicznych. Należą do nich obszary dolin i obniżień bezodpływowych. Tereny te stanowią miejsca akumulacji i zalegania chłodnego powietrza tzn. występowania zjawiska inwersji powietrza.

Na terenie gminy dominują wiatry zachodnie, które stanowią średnio w roku prawie 22% sumy wszystkich wiatrów. Drugim z kolei znaczącym kierunkiem (17% udziału wszystkich wiatrów) są wiatry północno-zachodnie. Najrzadziej obserwowane są wiatry z kierunku południowego. Generalnie na przeważającym obszarze gminy panują sprzyjające warunki przewietrzania (dominują wiatry o prędkościach umiarkowanych - 3-5 m/sek.).

1.8 Surowce mineralne

Na badanym terenie brak jest udokumentowanych oraz zarejestrowanych złóż surowców budowlanych. Obecna eksploatacja (gliny zwałowe) prowadzona jest jedynie na lokalne potrzeby budowlane przez miejscową ludność. Nie stanowią one

cennego surowca ceramicznego z uwagi na wysoki stopień zamarglenia oraz domieszki żwiru i gładzików.

Piaski i żwiry pochodzenia głównie lodowcowego wydobywane są jedynie w dwóch punktach na potrzeby lokalne, głównie dla zaspokojenia indywidualnych odbiorców. Występują one w formie płatów. Odkrywkę zakwalifikowano jako zaniechaną, a jedynie na „dziko” eksploatowane są sezonowo w bardzo małych ilościach. Stanowią one na ogół surowiec o niskich wartościach technologicznych (niski punkt piaskowy, lokalnie duży stopień zapylenia i zaglinienia). Eksploatację piasków rzecznych wyklucza na ogół niski poziom wody gruntowej.

Na terenie gminy Dzierżążnia nie były dotychczas prowadzone żadne prace poszukiwawcze czwartorzędowych i trzeciorzędowych surowców mineralnych. Rejony prognostyczne: w rejonie Wilamowic oraz Stare Gumino nie są kolizyjne z ochroną środowiska. Położone poza obszarami chronionego krajobrazu, nie potwierdzone jeszcze pracami terenowymi wytypowane zostały w oparciu o „Mapę geologiczną Polski”. Dla rozwoju gminy korzystne byłoby podjęcie prac dokumentacyjnych w rejonach prognostycznych. Kruszywo mogłoby być wykorzystane dla potrzeb lokalnego budownictwa.

2. Jakość podstawowych elementów środowiska

Największym ciekim odwadniającym teren gminy Dzierżążnia jest rzeka Płonka, płynąca równoleżnikowo w północnej części gminy. W roku 1995 Płonka badana była przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Ciechanowie jedynie w przekroju przyujściowym. Na długości 8,9 km - od dopływu ścieków komunalnych z miejskiej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Płońsku do ujścia do Wkry znacznie przekraczała normy zakładanej II klasy czystości i prowadziła wody pozaklasowe.

Lokalizacja w 1997 roku 6 przekrojów pomiarowo-kontrolnych na rzece Płonce:

Gumowo,

- Kluczewo,
- Płońsk - wiadukt (powyżej miasta),
- Płońsk E-7,
- Michowo,
- Strachowo,

umożliwiła kontrolę jakości wód rzeki praktycznie na całej jej długości.

Stan czystości wód Płonki w I kwartale 1997 roku odbiegał od docelowego, określonego dla przekrojów powyżej Płońska w normach I klasy, natomiast dla pozostałych - zlokalizowanych poniżej miasta, w normach II klasy czystości. Charakterystyka stanu zanieczyszczenia rzeki wykazała, Płonka w przekrojach poniżej Płońska nie odpowiadała zakładanej — II klasie czystości i prowadziła wody pozaklasowe.

Wyniki przeprowadzonych badań wykazały w 3 przekrojach usytuowanych powyżej Płońska III klasę czystości wód. O ich klasyfikacji decydowały:

- stan hydrobiologiczny w każdym przekroju,
- stężenia biogenów w: Gumowie, Płońsku (wiadukt),
- stan sanitarny w Kluczewie i Płońsku (wiadukt).

Poza wyżej wymienionymi, warunków zakładanej I klasy czystości nie dotrzymywały stwierdzone w II klasie stężenia substancji organicznych w każdym przekroju, rozpuszczonych soli (Płońsk-wiadukt) i zawiesin ogólnych (Gumowo).

Na terenie gminy nie są prowadzone pomiary zanieczyszczenia powietrza (stężenie m.in. związków siarki i azotu). Do źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza o lokalnym, ograniczonym zasięgu należą, paleniska indywidualne oraz środki transportu. Na pogorszenie warunków aerosanitarnych wpływają również zakłady produkcyjno-usługowe i obiekty hodowlane.

- *wieś Kucice*
 - teren parku* - *buk pospolity* - wys. 20 m.
 - *klon srebrzysty* - wys. 19 m,
 - *lipa drobnolistna* - wys. 19 m,
- *wieś Dzierżążnia* - *dąb szypulkowy* - wys. 23 m,
- *dąb szypulkowy* - wys. 23 m,
- *dąb szypulkowy* - wys. 23 m.

3.3 *Użytki ekologiczne*

Rozporządzeniem Wojewody Ciechanowskiego nr 14/96 z dnia 30 października 1996 roku (Dz. Urzędowy Woj. Ciechanowskiego nr 30 z dnia 12 listopada 1996 r., poz. 109) uznane zostały za podlegające ochronie dwa użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 0,86 ha, zlokalizowane w leśnictwie Żurawin oddz. 255b i 39lj. Użytek ekologiczny o powierzchni 0,25 ha położony jest na gruntach wsi Nowe Kucice, natomiast drugi o powierzchni 0,61 ha zlokalizowany jest na gruntach wsi Siekluki. Są to tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo.

3.4 *Lasy ochronne*

Lasy ochronne w gminie Dzierżążnia położone są w małych kompleksach, we wschodniej części gminy. Są to lasy wodochronne, znajdują się w oddziałach nr: 404, 392, 256 i 255. Zatwierdzone zostały Zarządzeniem nr 183 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 03.08.1995 roku.

3.5 Strefy ochrony sanitarnej ujęć wody

Ujęcie wody w Sarnowie składa się ze studni nr 1 o głębokości 56 m i nr 2 o głębokości 54 m. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne dla całego ujęcia wynoszą 62 m³/h przy depresji 6m.

W rejonie ujęcia do głębokości ca 80 m występuje jedna warstwa utworów trudno przepuszczalnych oraz warstwa utworów przepuszczalnych, wodonośnych. Warstwa utworów nieprzepuszczalnych zbudowana jest z gliny zwałowej i występuje od powierzchni terenu do 23 m ppt. Miąższość tej warstwy zwiększa się z kierunku północnego na południe. Warstwa utworów wodonośnych zbudowana jest z piasków drobnoziarnistych, miejscami zamulonych.

Dla ujęcia wody w odległości 100 m od studni ustanowiono strefę ochrony pośredniej zewnętrznej. Strefę tę wyznacza 25 letni czas wymiany wód oraz ich kierunek spływu (wyznaczenie i strefy i odpowiednie gospodarowanie na powierzchni - zgodnie z decyzją nr OS.L.1.6210.32-2 - 2/96 Urzędu Wojewódzkiego w Ciechanowie z dnia 1 996.07.25).

Dla wykonanej w 1995 roku studni wierconej w Kucicach o głębokości 50,5m i zasobach eksploatacyjnych 37 m³/h, została wyznaczona jedynie strefa ochrony bezpośredniej o promieniu 10m. Z uwagi na występowanie kompleksu gliny zwałowej o znacznej miąższości oraz fakt ustabilizowania się depresji eksploatacyjnej 0,7 m npt, wyznaczanie strefy ochrony pośredniej dla tego ujęcia wody nie jest wymagane.

III. ŚRODOWISKO KULTUROWE

1. Rys historyczny

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie gminy Dzierżążnia pochodzą z okresu paleolitu, datowanie ich jednak jest niezbyt pewne. Pewne ślady pochodzą z okresu

neolitu, czyli sprzed ok. 4500 - 2000 lat p.n.e. Najwięcej stanowisk archeologicznych występuje w samej wsi Dzierżążnia, z tego też terenu pochodzą odkrycia archeologiczne z okresu paleolitu.

Proces osadniczy wraz z dominującą na tym terenie gospodarką rolną wykształciły środowisko kulturowe, którego ostateczny kształt został uformowany w ostatnim stuleciu, a w szczególności po II Wojnie Światowej - po likwidacji własności szlacheckiej, co stanowiło podstawę do rozwoju nowego typu osadnictwa. Reliktami dotychczasowego rodzaju osadnictwa i sposobu gospodarowania są dość liczne pozostałości (niestety w większości jedynie resztki a, nawet tylko ślady) założeń podworskich.

W wyniku zmian pojawiła się zabudowa kolonijna. We wsiach dominuje zabudowa zagrodowa z okresu międzywojennego, wśród której występują jeszcze cenne chaty chłopskie. Chaty takie (czasem łącznie z równie cenną zabudową gospodarczą) zachowały się szczególnie we wsiach:

Chrościno, Gumino Stare, Kucice, Niwa,

,Podmarszczyn, Pomianowo, Przemkowo, Starczewo Wielkie i Wierzbica Pańska. Wypierane są one jednak stopniowo przez nową zabudowę wprowadzającą często niestety dysharmonię, szczególnie w starych, cennych historycznie centrach.

Wśród tych, położonych z zasady przede wszystkim przy historycznych szlakach komunikacyjnych takich jak: Płock - Płońsk (najstarszy i najważniejszy) czy Kucice - Dzierżążnia - Baboszewo (lokalny, może fragment szlaku Wyszogród - Raciąż) i Płońsk - Kucice (do Płocka przez Bulkowo i Blichowo?) jako najważniejsze należy wymienić Dzierżążnię, o jednym z bardziej interesujących układów ruralistycznych rejonu, niezmiennym od blisko 200 lat. Godne ochrony układy przestrzenne posiadają też Kucice oraz Korytowo, Pomianowo, i Wierzbica. Te trzy ostatnie o charakterze zaściankowym. Niwa posiada zagrody o układzie uporządkowanym - wg wzorów stosowanych przez osadników niemieckich. Interesujący układ przestrzenny posiada też Gumino, chociaż o niejasnym pochodzeniu i zniekształcony poprzez likwidację folwarków i parku. Dawne układy zachowały również Chróscin, Sadkowo, Siekluki i Starczewo Wielkie.

<u>Miejscowość</u>	<u>nr obszaru</u>	<u>typ stanowiska</u>	<u>chronologia</u>	<u>.....-</u>
<u>Błomino Gule</u>	<u>48 -58</u>	<u>ślady osad.</u>	<u>średniowiecze</u>	-
<u>Błomino Gum.</u>	<u>48-58</u>	<u>lužne - topór</u>	<u>neolit</u>	-
<u>Błomino Jeże</u>	<u>48-58</u>	<u>ślady osad.</u>	<u>śred./ nowożyt.</u>	-
<u>Chróścina</u>	<u>48-58</u>	<u>cment. płaskie w obud. kam. 4 stanowiska</u>	<u>wcz. średniow. paleolit</u>	- ?
<u>Dzierżążnia</u>	<u>48-59</u> <u>48-59</u> <u>48-59</u> <u>48-59</u> <u>48-59</u> <u>48-59</u>	<u>osada</u> <u>skarb</u> <u>cmentarzysko</u> <u>j.w.</u> <u>j.w.</u> <u>osada ?</u> <u>osada</u> <u>ślady osad.</u>	<u>wcz. średniow.</u> <u>wcz średniow.</u> <u>okres lateński</u> <u>wcz. okres rzym.</u> <u>okres lateński</u> <u>wcz. średniow.</u> <u>średniowiecze</u> <u>wcz. średniow.</u>	- - <u>przeworska</u> ? <u>przeworska</u> - -
<u>Dzierżążnia Nowa</u>	<u>48-59</u> <u>48-59</u>	<u>cmentarzysko</u> <u>j.w.</u>	<u>wcz średniow.</u> <u>okres rzym.</u>	- ?
<u>Gumino Stare</u>	<u>49-59</u> <u>49-59</u>	<u>osada</u> <u>j.w.</u>	<u>laten./ rzym.</u> <u>j.w.</u>	<u>przeworska</u> J.W.
<u>Kadłubowo</u>	<u>49-58</u>	<u>ślady osadn.</u>	<u>średniowiecze</u>	-
<u>Kucice</u>	<u>49-58</u>	<u>osada</u>	<u>śred. /nowoż.</u>	-
<u>Kucice Nowe</u>	<u>49-58</u>	<u>cmentarzysko</u>	<u>neolit</u>	<u>amforkulistych</u>
<u>Podmarszczyń</u>	<u>49-58</u> <u>49-58</u>	<u>j.w.</u> <u>osada</u>	<u>wcz średniow.</u> <u>śred. /nowoż.</u>	- -
<u>Rakowo</u>	<u>48-59</u> <u>48-59</u>	<u>ślady osadn.</u> <u>j.w.</u>	<u>śred. /nowoż.</u> <u>j.w. g</u>	- -
<u>Sarnowo</u>	<u>49-59</u> <u>49-59</u>	<u>cmentarzysko</u> <u>osada</u>	<u>wcz średniow.</u> <u>średniowiecze</u>	- -
<u>Sarnowo Góry</u>	<u>49-59</u>	<u>ślady osadn.</u>	<u>średniowiecze</u>	-
<u>Siekluki</u>	<u>48-59</u>	<u>j.w.</u>	<u>j.w.</u>	"
<u>Sadkowo</u>	<u>48-58</u>	<u>cmentarzysko</u>	<u>wcz. średniow.</u>	-
<u>Starczewo Kanie</u>	<u>48-58</u>	<u>ślady osadn.</u>	<u>średniowiecze</u>	-
<u>Starczewo Wlk.</u>	<u>47-58</u>	<u>ślady osadn.</u>	<u>średniowiecze</u>	=
<u>Wierzbica P.</u>	<u>48-58</u> <u>48-58</u> <u>48-58</u>	<u>ślady osadn.</u> <u>osada ?</u> <u>ślady osadn.</u>	<u>wcz. średniow.</u> <u>śred. /nowoż.</u> <u>j.w.</u>	- - -

<u>Wierzbica</u>	<u>48-58</u> <u>48-58</u> <u>48-58</u>	<u>cmentarzysko</u> <u>cmentarzysko</u> <u>osada</u>	<u>wcz. średniow.</u> <u>?</u> <u>średniowiecze</u>	
<u>Wilamowice</u>	<u>49-59</u> <u>49-59</u> <u>49-59</u>	<u>ślady osad.</u> <u>osada</u> <u>lužne</u>	<u>śred. /nowoż.</u> <u>j.w.</u> <u>epoka brązu</u>	<u>łużycka</u>

2. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

<u>Miejscowość</u>	<u>funkcja</u>	<u>nr rei.</u>	<u>okres powstania</u>
Dzierżąźnia (teren zagrody)	chałupa nr 45	244/80	1871 r.
	chałupa nr 46	243/80	1867 r.
Kucice p.w.św.Michała Archanioła (+ otaczający)	kościółfilialny	83/76-539/62WA	XVIII w.
Kucice	park podworski	345/93	2 poł XIX w.
Kucice Nowe	cmentarzysko	198/79-	ok. 2000 lat
<u>Podmarszczy</u>	neolit, cment.	790/68	p.n.e. XI w.

I V . S T R U K T U R A S P O Ł E C Z N O - D E M G R A F I C Z N A

1. Zagadnienia demograficzne

Według danych Urzędu Statyst. w Ciechanowie na koniec 1997 r. gmina Dzierżąźnia liczyła 4142 mieszkańców co stanowi 1,6 % ludności wiejskiej województwa i ok. 1.0 % ludności całego województwa ciechanowskiego. Pod względem wielkości zaludnienia gmina należy do najmniejszych w województwie (42 miejsce, mniejsze są tylko gminy: Biezuń, Joniec, Radzanów i Siemiątkowo).

Wskaźnik gęstości zaludnienia- 41 osób/km² jest zbliżony do średniego liczonego dla terenów wiejskich województwa (42osób/km²), ale znacznie niższy od gęstości zaludnienia gmin sąsiadujących (gm. Baboszewo-50, gm. Naruszewo-45, gm. Płońsk-54).

Na mapie demograficznej województwa, gmina Dzierżążnia tworzy wraz z gminami (Naruszewo, Joniec i Załuski)w południowej części województwa rejon zagrożony depresją demograficzną, charakteryzującą się występowaniem następujących zjawisk demograficznych:

- * depopulacji (ubytek ludności rzędu 6 % w okresie 1980-1997)
- * deformacji struktury wieku (niski odsetek dzieci i młodzieży - 27 %).
- * wysoki odsetek ludności w wieku emerytalnym - (około 19 %)
- * defeminizacji (na 100 mężczyzn w wieku 20-29 lat przypada 71 kobiet).
- * niskim przyrostem naturalnym - w 1996 notowano w gminie ujemny współczynnik przyrostu naturalnego około -2%.

Gmina jest obszarem odpływowym, o ujemnym saldzie migracji (odpływ ludności z gminy przekracza napływ migracyjny) przewyższającym przyrost naturalny. Rezultatem tych zmian jest malejące zaludnienie gminy.

Struktura demograficzna gminy na tle województwa ciechanowskiego według podstawowych grup wieku kształtuje się następująco:

31.XII.1997r.

Grupa wieku	Gmina		Województwo	
	osoby	%	wieś	ogółem
			%	%
- przedprodukcyjna (0 – 17 lat)	1133	27.4	28.9	28.8
- produkcyjna (18 – 59 lat K 18 - 64 lata M)	2229	53.8	54.5	56.8
- poprodukcyjna (60 i więcej lat K 65 i więcej lat M)	780	18.8	16.6	14.4
Ogółem	4142	100.0	100	100.0

Z analizy struktury wieku ludności wynika, że proces starzenia się ludności na terenie gminy jest bardziej zaawansowany niż na terenach wiejskich województwa.

Struktura ludności wg wieku mająca reperkusje na kształtowanie struktur społeczno-ekonomicznych przedstawia się następująco:

<i>Grupa wieku</i>	Osoby	%
<u>Wiek przedprodukcyjny</u>		
<u>0-2</u>	<u>152</u>	<u>3,7</u>
<u>3-6</u>	<u>280</u>	<u>6,8</u>
<u>7-14</u>	<u>514</u>	<u>12,4</u>
<u>15-17</u>	<u>187</u>	<u>4,5</u>
<u>Wiek produkcyjny mobilny</u>		
<u>18 - 44 lata kobiety</u>	<u>811</u>	<u>19,6</u>
<u>18-44 lata mężczyźni</u>	<u>668</u>	<u>16,1</u>
<u>Wiek produkcyjny niemobilny</u>		
<u>45-59 lat kobiety</u>	<u>437</u>	<u>10,5</u>
<u>45 - 64 lata mężczyźni</u>	<u>313</u>	<u>7,6</u>
<u>Wiek poprodukcyjny</u>		
<u>60 lat i więcej kobiety</u>	<u>271</u>	<u>6,5</u>
<u>65 lat i więcej mężczyźni</u>	<u>509</u>	<u>12,3</u>
<u>OGOŁEM</u>	<u>4.142</u>	<u>100.0</u>

1.1 . Rynek pracy

Liczba pracujących w gospodarce narodowej na koniec 1997 roku według sekcji
EKD przedstawia się następująco:

<u>Wyszczególnienie</u>	<u>osoby</u>	<u>%</u>
<u>Ogółem</u>	<u>342</u>	<u>100,0</u>
<u>W tym:</u>	<u>173</u>	<u>50,6</u>
<u>Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo</u>		
<u>Działalność produkcyjna</u>	<u>14</u>	<u>4,1</u>
<u>Zaopatrzenie w energię elekt., gaz i wodę</u>	<u>=</u>	<u>=</u>
<u>Budownictwo</u>	<u>=</u>	<u>=</u>
<u>Handel i naprawy</u>	<u>15</u>	<u>4,4</u>
<u>Transport, składowanie i łączność</u>	<u>23</u>	<u>6,7</u>
<u>Pośrednictwo finansowe</u>	<u>9</u>	<u>2,6</u>
<u>Obsługa nieruchomości i firm</u>	<u>=</u>	<u>=</u>
<u>Administracja publiczna i obrona narodowa</u>	<u>23</u>	<u>6,7</u>
<u>Edukacja</u>	<u>63</u>	<u>18,4</u>
<u>Ochrona zdrowia i opieka socjalna</u>	<u>21</u>	<u>6,2</u>
<u>Pozostała działalność</u>	<u>1</u>	<u>0,3</u>

<u>Rok</u>	<u>Liczba zarejestrowanych bezrobotnych</u>
<u>1992</u>	<u>327</u>
<u>1993</u>	<u>363</u>
<u>1994</u>	<u>300</u>
<u>1995</u>	<u>297</u>
<u>1996</u>	<u>256</u>
<u>1997</u>	<u>221</u>

Natężenie bezrobocia w gminie słabnie i jest niższe niż notowane w Rejonie Płońska i średnio w województwie. Świadczą o tym wskaźniki bezrobocia w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym, który dla gminy wynosi 10,6 % (Rejon Płońsk-12,5 %, ogółem województwo- 13,6 %).

W liczbie zarejestrowanych bezrobotnych są:

- absolwenci - 17 (tj. 7,2 %)
- zwolnieni z przyczyn
dotyczących zakładu pracy - 14 (5,9 %)
- nie posiadający prawa
do zasiłku -170 (71,7 %)
- pozostający bez pracy
powyżej 12 miesięcy - 119 (50,2 %)

<u>Jednoski sieci</u> <u>osadniczej wg</u> <u>liczby mieszk.</u>	<u>Liczba</u> <u>miejsowości</u>	<u>Struktura</u> <u>%</u>	<u>Liczba</u> <u>ludności</u>	<u>Struktura</u> <u>%</u>
<u>do 50</u>	4	<u>13,8</u>	<u>145</u>	<u>3,4</u>
<u>61 - 100</u>	7	<u>24,1</u>	<u>469</u>	<u>11,1</u>
<u>101 - 200</u>	12	<u>41,4</u>	<u>1805</u>	<u>42,7</u>
<u>201 - 300</u>	4	<u>13,8</u>	<u>1023</u>	<u>24,2</u>
<u>301 - 400</u>	2	<u>6,9</u>	<u>785</u>	<u>18,6</u>
<u>Ogółem</u>	<u>29</u>	<u>100,0</u>	<u>4227</u>	<u>100,0</u>

Wyszczególnienie	Liczba ludności	Powierzchnia ogólna (ha)	Gęstość zaludnienia osób/km ²
<i>Ogółem</i>	4227	10211,79	41
1. Błomino Gule	22	192,44	11
2. Błomino Gumowskie	170	217,44	78
3. Błomino Jeże	84	185,58	45
4. Cumino	101	330,61	31
5. Chróscin	78	235,09	33
6. Dzierżąnia	454	748,19	61
7. Gumowo	251	440,26	57
8. Kadłubowo	143	266,93	54
9. Korytowo	59	331,19	18
10. Kucice	258	717,41	36
11. Niwa	51	172,84	30
12. Nowa Dzierżąnia	183	447,77	41
13. Nowe Gumino	239	689,29	35
14. Nowe Kucice	331	434,77	76
15. Nowe Sarnowo	275	57,12	48
16. Pluskocin	76	302,62	25
17. Podmarszczyń	191	423,39	45
18. Pomianowo	160	462,00	35
19. Przemkowo	42	131,55	32
20. Rakowo	43	171,22	25
21. Sadkowo	120	247,57	48
22. Sarnowo Góry	70	194,26	36
23. Siekluki	151	300,83	50
24. Starczewo Pobodze	38	137,43	28
25. Starczewo Wielkie	142	411,44	35
26. Stare Gumino	148	526,42	28
27. Wierzbica Pańska	124	344,11	36
28. Wierzbica Szlachecka	51	167,25	31
29. Wilamowice	172	411,89	42

3 . I N F R A S T R U K T U R A S P O Ł E C Z N A

3.1. *Oświata i wychowanie*

Na terenie gminy (1997r.) liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3 - 6lat) wynosiła - 280,w tym 80 sześciolatków. Dzieci w wieku 3 - 5 lat nie są objęte wychowaniem przedszkolnym (brak przedszkola na terenie gminy). Dzieci w wieku 6 lat uczęszczają do 6 oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych (kl."0").

Szkolnictwo podstawowe

W roku szkolnym 1997/98 na terenie gminy funkcjonowało 6 szkół podstawowych: (I-VIII)w Dzierzążni, Kucicach, Sieklukach, Starczewie i Kadłubowie oraz szkoła filialna w Sarnowie (kl.I - III).

Do szkół uczęszczało łącznie 523 uczniów. Zatrudnienie w tych placówkach wynosi to 38 nauczycieli pełnoetatowych.

Wyszczególnienie	Gmina	Województwo	
		ogółem	wieś
Liczba uczniów na:			
- szkołę	87	196	119
- pomieszczenie do nauczania	14	21	15
- nauczyciela pełnozatrudnionego	14	16	13
- oddział	17	21	17

3.2. *Ochrona zdrowia*

Gmina Dzierżążnia podlega pod Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Płońsku, a w zakresie lecznictwa zamkniętego pod Szpital Rejonowy w Płońsku.

W lecznictwie otwartym obsługę ludności spełnia Gminny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dzierżążni oraz wiejski ośrodek zdrowia w Kucicach. Na jedną placówkę lecznictwa otwartego przypada ok. 2000 osób.

W zakładach służby zdrowia (udzielających świadczeń leczniczych) jest zatrudnionych: 1 lekarz, 1 stomatolog, 4 pielęgniarki.

Podstawowe wskaźniki obrazujące dostępność ludności gminy do usług medycznych wg stanu na koniec 1997 r. kształtują się następująco: liczba lekarzy / 10 tys. ludności - 2,4 (wieś woj. -3,4) liczba lekarzy dentystów / 10 tys. ludności - 2,4 (wieś woj.- 1,4).

- liczba pielęgniarek / 10 tys. ludności - 9,7 (wieś woj. - 7,2)

Stan techniczny ośrodka zdrowia w Dzierżązni ocenia się jako dobry, natomiast w Kucicach wymaga remontu.

W Dzierżązni jest 1 apteka w której zatrudniony jest 1 farmaceuta. Apteka mieści się w budynku Urzędu Gminy.

3.3. Pomoc społeczna

W roku 1997 ze świadczeń finansowej pomocy społecznej skorzystało 516 osób co stanowi 12,4 % mieszkańców gminy. W stosunku do roku poprzedniego (1996) liczba osób objętych pomocą społeczną zmniejszyła się o 297osób tj. o ok. 37

Wskaźnik ludności objętej środowiskową (finansową) pomocą społeczną w gminie jest niższy od średniego w województwie (20,1 %). Środowiskową pomocą społeczną objęto 188 rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, w których wystąpił jeden z podanych powodów:

- bezrobocie - 84 rodziny (286 osób)
 - bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gosp. domowego - 14 rodzin (79 osób)
- długotrwała choroba - 35 rodzin (103 osoby)
- niepełnosprawność - 41 rodziny (80 osób)
- potrzeba ochrony macierzyństwa - 20 rodzin (72 osoby)
- alkoholizm - 1 osoba
- bezdomny - 1 osoba

Na terenie gminy brak jest domu pomocy społecznej.

SPFCIAI I7ACJA URAN/OWA -

WYSZCZEGÓLNIENIE	W TYM:						
	OGÓLEM	OGÓLNO-SPOŻ.	MIĘSNA	ODZIEŻOWA	KSIĘGARNIE I ART. PIŚ.	PALIWA	POZOSTAŁE
liczba sklepów			-		-	1	
liczba pracujących	31	17		1		2	12
powierzchnia sprzedażowa w m ²	35	20		1			12
	1078	595		26			457

spółdzielcza	Dzierżąznia	8	0,8
--------------	-------------	---	-----

komunalna	Dzierżążnia Kadłubowo Gumowo Wilamowice Sadkowo	40	3,8
zakładowa	Kucice PGR	15	1,4
prywatna	wszystkie	996	94,0

LP.	WYSZCZEGÓLNIENIE	GMTNA	WOJEWODZTWO	
			OGOŁEM	WTFŚ
1.	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	69,7	62,9	65,0
2.	Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,6	3,5	3,5
3.	Przeciętna liczba osób / mieszkanie	3,9	3,6	3,8
4.	Przeciętna liczba osób / izbę	1,07	1,0	1,1

szkaniowe
na
tle
województwa
obrazują
nas
stęp
puj
ją
ce
w
ska
ż
ni
ki
:

Lata	Mieszkania	■ feby	Powierzchnia użyt w m	
			Ogólna	na I mieszkanie
1989	7	31	808	115,4
1990	4	28	937	234,3
1991	2	9	241	121,0
1992	1	3	95	95,0
1993	2	10	282	141,0
1994	1	6	80	80,0
1995	-	-	-	-
1996	-	-	-	-
1997	1	5	73	73

V STRUKTURA GOSPODARCZA

1. Rolnictwo

1.1 Struktura użytkowania gruntów

Ważnymi elementami dla określenia rozwoju rolnictwa oraz przestrzennego rozmieszczenia potencjałów produkcyjnych są formy użytkowania gruntów, własności użytków rolnych i struktura gospodarstw indywidualnych.

Wyszczególnienie	Powierzchnia „ ha ”	Struktura
		%
1. Użytki rolne razem	9.180	89,9
w tym: -grunty orne	7.589	74,3
-sady	73	0,7
-ląki	566	5,5
-pastwiska	952	9,3
2. Grunty pod lasami i zadrzewieniami	393	3,8
3. Grunty pod wodami	77	0,8
4. Tereny komunikacyjne	213	2,1
5. Tereny osiedlowe	247	2,4
6. Tereny różne i nieużytki	100	1,0
Powierzchnia ogółem	10210	100,0

Gmina odznacza się stosunkowo wysokim udziałem użytków rolnych (ok.90%), wobec średniego w województwie-74,1% oraz bardzo niskim udziałem gruntów pod lasami i zadrzewieniami -3,8% (średnio w wojew. 17,1%).

Struktura użytkowania gruntów wskazuje na dominującą rolę produkcji rolnej w strukturze gospodarczej gminy. Tereny użytkowane rolniczo zajmują ok. 9.180 ha tj. ok.90% ogólnej powierzchni gminy.

Wyszczególnienie	Powierzchnia ha	Struktura % ó-	
		gmina	wojew.
- grunty orne	7.589	82,6	76,6
- sady	73	0,8	0,7
- łąki	566	6,2	14,4
- pastwiska	952	10,4	8,3
Użytki rolne razem	9.180	100,0	100,0

Użytki zielone zajmują stosunkowo małą powierzchnię 1.518ha tj. 16,6% użytków^r rolnych, wobec 22,1% średnio w województwie ciechanowskim. Trwałe użytki zielone występują głównie w dolinach cieków wodnych. Największe areale łąk i pastwisk -ponad 20 % użytków rolnych występują we wsiach: Dzierżążnia Nowa, Gumowo, Pluskocin, Pomianowo Dzierki, Przemkowo, Sarnowo Nowe, Siekluki, Wierzbica Pańska.

Udział sadów w strukturze użytków rolnych jest stosunkowo niski - 0,8%, wobec 1,5% średnio w województwie. Są to głównie sady przydomowe nie mające większego znaczenia w towarowej produkcji ogrodniczej.

Grunty orne			Użytki zielone		
klasy bonitacyjne	gmina	wn i ew.	klasy bonitacyjne	gmina	wojew.
n		0,5	II		0,1
U1a	6,3	7,0			
IIIb	16,5	12,5	III	10,8	8,2
IVa	29,8	19,9			
iv _b	21,1	19,1	IV	64,2	49,7
V	23,4	26,7	V	23,0	33,1
VI	2,9	13,4	VI	2,0	8,6
Viz	-	0,9	VI _Z	-	0,3

Gmina charakteryzuje się większym udziałem gleb dobrych i średnich jakościowo (kl.III-IY) niż średnio w województwie. Gleby słabe jakościowo kl.V-VI stanowią ok. 26% użytków rolnych, wobec ok. 41% średnio w województwie. Większe zwarte kompleksy gleb słabych jakościowo (kl. V-VI) występują w rejonie wsi: Kadłubowo, Kucice, Przemkowo.

Łączny obszar gruntów podlegających ochronie z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych obejmuje gleby zaliczane do III-IV klasy bonitacyjnej - tj. ok. 74% gruntów ornych i ok. 75 % użytków zielonych, co razem stanowi ok. 72% ogółu użytków rolnych (6618 ha).

Uwarunkowania przyrodnicze dla produkcji rolnej są bardziej korzystne w gminie niż w skali województwa. Zintegrowany wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej określony przez IUNG Puławy w skali 100-punktowej, wynosi dla gminy 69,5 punktów i jest wyższy od wskaźnika dla obszaru województwa - 60,5 punktów.

Pod względem warunków przyrodniczych dla produkcji rolnej gmina należy do regionu o korzystnych warunkach. Grunty orne pozwalają na wszechstronną produkcję roślinną, zwłaszcza uprawę roślin o dużych wymaganiach. Istnieją również możliwości uprawy warzyw gruntowych i zakładania sadów towarowych.

1.2 Melioracje

Na obszarze gminy Dzierżążnia na koniec 1997 r. zostało zmeliorowane 5.121 ha użytków rolnych, w tym 4.483 ha gruntów ornyc i 638 ha użytków zielonych. Stopień zaspokojenia potrzeb wynosił 89,2 % użytków rolnych (na gruntach ornyc - 90,4 % a na użytkach zielonych- 81,5 %) i był wyższy niż średnio w skali województwa ciechanowskiego (ogółem-69,0 %, grunty orne- 70,1 %, użytki zielone - 66,2 %). Użytki rolne na terenie gminy wymagające zabiegów melioracyjnych obejmują powierzchnię 622 ha, w tym grunty orne - 477 ha, użytki zielone - 145 ha.

1.3 Stan własności użytków rolnych

Stan władania użytków rolnych oraz ich strukturę wg głównych grup użytkowników (stan na dn. 1.01.1998r.) przedstawia poniższe zestawienie:

Lp-	Wyszczególnienie	x: r-	Powierzchnia ha	Struktura %
1.	Indywidualne gosp.		8717	95,
2.	rolne Spółdzielnie		201	0
3.	produkcyjne		223	2,2
4.	AWR SP (byłe PGR) Pozostałe grunty własności publicznej i		39	2,4
Razem użytki rolne:			9180	100,0

Grupy Obszarowe Gospodarstw	Liczba gospodarstw	Struktura %	
		Gmina	Województwo
1-2 ha	36	4,6	8,9
2-3	5	4,5	6,4
3-5	73	9,3	11,5
5-7	114	14,6	12,7
7-10	160	20,5	17,4
10-15	187	23,9	21,9
15-20	100	12,8	11,4
20-30	59	7,5	7,3
30 ha i więcej	18	2,3	2,5
Razem	782	100,0	100,0

Powyższe dane wskazują, że na obszarze gminy dominują gospodarstwa średnie i duże (67 %) o powierzchni ponad 10 ha, a gospodarstwa bardzo duże o pow. powyżej 20ha stanowią ok. 10 % ogółu gospodarstw.

19	2,3	36
70	8,6	108
108	13,3	114
179	22,1	160
244	30,1	187
191	23,6	177

4,6

13.

8

6

20.5

23.9

22.6

811

100,0

782

Powyższe dane wskazują na wzrost udziału gospodarstw małych obszarowo o powierzchni do 5 ha (z ok. 11% w 1988r. do ok. 18,4% w 1996r.) oraz spadek udziału gospodarstw dużych o powierzchni ponad 10 ha (z ok.53,7% w 88r. do ok. 46% w 1996r.)

Dane spisu rolnego 1996r. podają, że na terenie gminy w indywidualnych gospodarstwach rolnych zamieszkuje 2.845 osób, z czego pracę wyłącznie w gospodarstwach deklaruje 1.315 osób.

1.4 Główne kierunki produkcji rolnej.

Na terenie gminy w produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż, które zajmują ok. 70% powierzchni zasiewów. Znaczny areał ok. 10% powierzchni upraw przeznaczane jest pod uprawę roślin przemysłowych (buraki cukrowe, rzepak). Uprawa ziemniaków zajmuje około 10 - 12% ogólnej powierzchni zasiewów. W grupie roślin zbożowych przeważa uprawa tzw. zbóż intensywnych- pszenica, jęczmień i pszenżyto.

Znaczny areał gruntów przeznaczany jest pod uprawy ogrodnicze (owoce miękkie i warzywa gruntowe) oraz rośliny zielarskie. Szacuje się, że uprawy te zajmują ok. 200-250 ha tj. ok.2,5-3% powierzchni zasiewów (średnio w województwie ok. 1,0%). Gmina Dzierżanina odznacza się w skali województwa stosunkowo dużą powierzchnią upraw ogrodniczych i zielarskich.

W produkcji zwierzęcej przeważa chów bydła i trzody chlewnej. Stan pogłównia zwierząt gospodarskich wg spisu 1996r. przedstawiał się następująco:

- bydło ogółem -3,9 tys. szt., w tym krowy - 2,1tys. szt.
- trzoda chlewna -8,9 tys. szt.

Obsada zwierząt na 100 ha użytków rolnych wynosiła: bydło - 43,8szt w tym krowy -23,2szt. (średnio w wojew. 49,3 szt.i 26,1 szt), trzoda chlewna - 99,6szt (wojew.- 102szt.). Wielkości te świadczą o niższym poziomie produkcji zwierzęcej w gminie niż średnia w województwie ciechanowskim.

Dominującym kierunkiem produkcji rolnej w gminie jest produkcja roślinna (przeważa w ok.45% gospodarstw) i mieszana (przeważa w ok.44% gospodarstw').Produkcja zwierzęca jako dominujący kierunek występuje w ok.10% gospodarstw.

Główny kierunek produkcji rolnej określić można jako zbożowo-przemysłowy z chowem bydła i trzody chlewnej oraz uzupełniającą produkcją ogrodniczą.

Szansą rozwoju rolnictwa w gminie jest intensyfikacja upraw ogrodniczych w powiązaniu z ich przetwórstwem, co wynika z istniejącej już tradycji upraw,

specjalizacji gospodarstw oraz bliskości i dobrego powiązania komunikacyjnego z Warszawą (duży, chłonny rynek zbytu).

1.5 Obsługa rolnictwa.

- Zaopatrzenie w środki do produkcji rolnej (nawozy, pasze, środki ochrony roślin) prowadzą: baza Gminnej Spółdzielni w Dzierżądni oraz trzy prywatne jednostki gospodarcze zlokalizowane we wsi Dzierżądnia,
- Skup surowców rolniczych prowadzony jest głównie przez zakłady przetwórcze. Mleko skupuje mleczarnia w Skarżynie k. Płońska poprzez istniejące zlewnie we wsiach: Dzierżądnia, Korytowo, Nowe Gumino, Siekluki, Starczewo Wielkie, Wierzbica Pańska, Wierzbica Szlachecka.

żywiec wieprzowy i wołowy zbywany jest przez rolników w lokalnych punktach skupu przy prywatnych ubojniach oraz kupowany jest przez agencje pośredniczące w dostawie żywca do Zakładów Mięsnych w Płocku i Warszawie.

- owoce miękkie skupowane są przez sezonowe punkty skupu organizowane przez zakład przetwórczy w Płońsku, natomiast warzywa bezpośrednio w zakładzie.

surowce produkcji zielarskiej dostarczane są bezpośrednio do zakładu przetwórczego w Strachówku k. Płońska.

punkt skupu buraków cukrowych zlokalizowany jest we wsi Dzierżądnia.

- W zakresie mechanizacji prac polowych występują najczęściej różne formy usług sąsiedzkich. Gospodarstwa indywidualne są stosunkowo dobrze wyposażone w ciągniki i sprzęt rolniczy. Około 74% gospodarstw indywidualnych posiada ciągnik (średnio w gminach wojew. - 65%)
- Obsługę weterynaryjną dla obszaru całej gminy pełnią dwa prywatne zakłady zlokalizowane we wsi Dzierżądnia.

Głównym ośrodkiem skupiającym usługi dla rolnictwa jest wieś gminna Dzierżądnia.

Rok	Ogółem	Sektor		
		publiczny	Prywatny	
			razem	w tym osób fizycznych *
1995	93	11	82	68
1996	99	9	90	77
1997	105	8	97	85

* bez spółek cywilnych

Strukturę podmiotów według Europejskiej Klasyfikacji Działalności (EKD) z uwzględnieniem liczby pracujących, form własności, oraz w układzie przestrzennym przedstawiają załączone tablice.

Wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców wynosi dla gminy Dzierżążnia - 30,4 .Dla porównania analogiczny wskaźnik dla gmin wiejskich w województwie ciechanowskim wynosi 29.

LP.	WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA PODMIOTÓW ZATRUDNIAJĄCYCH / OSOB /					
		DO 5	6-20	21-50	51-100	OGOŁEM	%
1.	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	11	1	-	1	13	13,03
2.	Rybolóstwo i rybactwo	-	-	-	-	-	-
-> J.	Górnictwo i kopalnictwo	-	-	-	-	-	-
4.	Działalność produkcyjna	7	-	-	-	7	5,6
5.	Zaopatrzenie w energię, elektryczną, gaz i wodę	-	-	-	-	-	-
6.	Budownictwo	13	-	-	-	13	10,3
7.	Handel hurt. i detal., naprawy pojazdów mech., motocykli oraz art. przeznaczenia osobistego i użytku domowego	44	1			45	35,7
8.	Hotele i restauracje	3	-	-	-	3	2,4
9.	Transport, gosp. magazynowa i łączność	17	1	-	-	18	14,3
10.	Pośrednictwo finansowe	3	1	-	-	4	3,2
II.	Obsługa nieruchomości, wynajem i działalność związana z prowadzeniem interesów	5				5	4,0
12.	Adm. publ. i obrona narodowa, gwarantowana prawnie opieka socjalna		1			1	0,8
13.	Edukacja	1	4	-	-	5	4,0
14.	Ochrona zdrowia i opieka socjalna	3	1	-	-	4	3,2
15.	Pozostała działalność usługowa, komunalna, socjalna i indywidualna	8				8	6,3
16.	Gosp. domowe zatrudniające pracowników						
17.	Organizacje i zespoły międzynarodowe		—	-	-	-	-
18.	Ogółem	115	10	-	-	126	100
	1 o/ /O	91,3	7,9	-	0,8	100	100,0

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	w tym:		
		SPÓŁKI PRAWA HANDLOWEG	SPÓŁKI CYWILNE	OSOBY FIZ. PROWADZ. DZIAŁ.
* sektor publiczny	8	-	-	-
* sektor prywatny	97	2	1	85
w tym:	11	1	-	8
* Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo				
* Działalność produkcyjna	6	-	-	4
* Budownictwo	7	-	1	7
* Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów oraz art. przeznaczenia osobistego	41	-	-	39
* Hotele i restauracje	1	1	-	1
* Transport, gospodarka magazynowa i łączność	17	-	-	16
* Pośrednictwo finansowe	4	-	-	3
* Obsługa nieruchomości i działalność związana z prowadzeniem interesów	3	-	-	0
* Administracja publiczna i obrona narodowa; prawnie gwarantowana opieka socjalna	1	-	-	-
* Edukacja	5	-	-	
* Ochrona zdrowia i opieka socjalna	11	-	-	1
* Pozostała działalność usługowo komunalna, socjalna i indywidualna	7	-	-	-1 J

LP.	MIEJSCOWOŚCI	ROLNICTWO ŁOWIECTWO LEŚNICTWO	DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNA	BUDOWNICTWO	HANDEL HURTOWY, H DETAL KAPRAWY, : POJ. MECH. I ART. ' I PRZEZNACZENIA OSOB.	HOTELE I RESTAURACJE	TRANSPORT, GOSPODARKA MAGAZYNOWA IŁĄCZNOŚĆ	POSREDNICTWO FINANSOWE	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI, WYNAJEM I DZIAŁAŁ. ZWIĄZ. Z PROW. INTERESÓW	EDUKACJA	OCHRONA ZDROWIA OPIEKA SOCJAL	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUG. I KOM SOCJAL. I IND.	RAZEM
1.	Błomino Gule	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2.	Błomino Gumowskie	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	3	
3.	Błomino Jeże	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	
4.	Cumino	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	3	
5.	Chróścim	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	
6.	Dzierżążnia	4	2	5	15	-	4	-	2	1	4	2	40
7.	Gumowo	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
8.	Kadłubowo	-	1	-	-	-	1	1	-	1	-	-	4
9.	Korytowo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Kucice	-	-	-	4	-	2	-	-	1	-	1	8
11.	Niwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Nowa Dzierżążnia	1	-	2	1	-	2	2	-	-	-	-	8
13.	Nowe Gumino	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	2	6
14.	Nowe Kucice	-	-	-	3	-	1	-	1	-	-	1	7
15.	Nowe Samowo	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
16.	Pluskocin	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
17.	Podmarszczyn	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
18.	Pomianowo	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2
19.	Przemkowo	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
20.	Rakowo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Sadkowo	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	4
22.	Samowo Gary	1	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	6
23.	Siekluki	-	-	-	3	2	-	-	1	1	-	-	6
24.	Starczewo Pobodze	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-
25.	Starczewo Wielkie	1	-	1	2	-	-	-	-	1	-	-	5
26.	Stare Gumino	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
27.	Wierzbica Pańska	1	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	6
28.	Wierzbica Szlachecka	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
29.	Wilamowice	1	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	5
		13			45	3	18	4	5	5	4	8	126

Wśród podmiotów gospodarczych dominuje sektor prywatny - 117 tj. ok.

93%.

Z ogólnej liczby podmiotów -101 (80,2 %) zakładów prowadzona jest przez osoby fizyczne.

Wśród podmiotów gospodarczych dominują zakłady związane z prowadzeniem działalności związanej z handlem (hurt i detal) -35,7 %. Drugą pozycję zajmuje transport (14,3 %), a następnie budownictwo i rolnictwo (po 10, 3 %).

Pod względem zatrudnienia dominują zakłady małe, zatrudniające do 5 osób (91,3 %).

Do podmiotów o największym zatrudnieniu (od 6- 20 osób) należą podmioty związane z gospodarką rolną;

Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Dzierżąni

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Błominie Gumowskim

- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Dzierżąni
- Bank Spółdzielczy w Dzierżąni

oraz szkoły podstawowe; w Dzierżąni, Kucicach, Sieklukach, Starczewie i Kadłujowie.

Wyszczególnienie "	1995		1996		1997	
	tys. zł	%	tys. zł	%	tys. zł	%
Dochody ogółem	1143,8	100,0	2340,3	100,0	3154,8	100,0
w tym:						
podatki i opłaty	460,4	40,3	486,6	20,8	638,7	20,2
lokalne						
- udział w podatkach	253,9	22,2	297,2	12,7	335,0	10,6
stanowiących dochód						
budżetu państwa						
subwencje ogólne	96,0	8,4	1000,8	42,8	1491,6	47,3
dotacje budżetu	255,7	22,4	417,5	17,8	391,0	12,4
państwa						
- pozostałe (inne)	77,8	6,7	138,2	5,9	298,5	9,5

Z analizy struktury dochodów budżetu wynika, że dochody gminy związane bezpośrednio z aktywnością gospodarczą stanowiły do roku 1995 ok. 69 % (1995) budżetu, zaś po przejęciu w roku 1996 szkolnictwa przez samorząd, udział ten spadł do ok. 40 %.(1997r.).

Rok	Gmina		Województwo	
	docho-	docho-	docho-	docho-
	dy	dy	dy	dy
	o	w	o	w
	gól	łas	gól	łas
	em	ne*	em	ne^
		—		
		—		
		—		
1995	273,0	109,6	357,3	92,3
1996	559,0	116,6	638,8	120,6
1997	756,6	154,2	830,5	157,4

- obejmują podatek rolny od nieruchomości, od środków transportowych, opłata skarbową

Pomimo, iż osiągnięte dochody w gminie w przeliczeniu na 1 mieszkańca są mniejsze niż średnie w województwie, to jednak wykazują wyższą dynamikę wzrostu.

3.2 Wydatki budżetu gminy

Według danych statystycznych struktura wydatków budżetowych w latach 1995 - 1997 kształtowała się następująco:

Rok	Ogółem		Wydatki inne		W tym:				
	tys. zł.	%	tys. zł.	%	wydatki materialne				
	tys. zł.	%	tys. zł.	%	tys. zł.		tys. zł.	%	
1995	1108,1	100,0	314,0	28,3	601,3	54,3	192,8	17,4	
1996	233,4	100,0	570,5	24,5	1001,	42,9	759,6	32,6	
1997	3199,1	100,0	969,4	30,3	3 1	32,6	984,7	30,8	

W strukturze wydatków gminy Dzierżążnia największą pozycję stanowią wydatki materialne (bieżące), które wraz z wydatkami na wynagrodzenia wynosiły w 1997 r. - ok. 70 % całości wydatków.

W Y S Z C Z E G O L N I E N I E

1995

100,0

1997;

Ogółem

100,0

100,0

w tym:

• gospodarka komunalna

2,0

1,4

1,1

• gospodarka mieszkaniowa

2,7

1,3

1,2

o oświata i wychowanie

14,4

51,6

47,7

• kultura i sztuka

1,1

0,7

0,6

• ochrona zdrowia

0,0

0,0

0,7

• opieka społeczna

21,8

11,4

11,0

o kultura fizyczna i sport

0,1

0,1

0,2

• administracja samorządowa

19,6

12,5

12,5

ROK**GMINA****WOJEWÓDZTWO**

1995

264,5

371,6

1996

556,8

660,6

1997

767,2

848,5

W strukturze wydatków największą pozycję stanowiły wydatki na cele oświatowe. Drugą pozycję zajmuje administracja samorządowa.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w gminie na tle województwa kształtują się następująco:

Rok budżetowy 1997 gmina zakończyła ujemnym wynikiem finansowym (- 44,3 tys. zł), tzn. wydatki budżetowe gminy przekroczyły jej dochody o 1,4%. Dwa poprzednie lata były korzystniejsze dla gminy, a osiągnięty wynik finansowy był dodatni (1995 r. - 35,7 tys. zł, 1996 r. - 8,9 tys. zł).

VI. INFRAKSTURZA TECHNICZNA

I. Komunikacja

1.1 Powiązania komunikacyjne

Teren gminy przecina w kierunku wsch. - zach., międzyregionalna droga krajowa nr 10 (Warszawa - Płońsk - Toruń - Bydgoszcz - Piła - Szczecin), stanowiąca główną oś komunikacyjną gminy i zapewniająca podstawowe powiązania zewnętrzne. Komunikację z gminami sąsiednimi oraz główne wewnątrzgminne zapewnia sieć dróg wojewódzkich, stanowiąca z drogą krajową układ nadrzędnych powiązań komunikacyjnych.

Przez teren gminy nie przebiega linia kolejowa, a najbliższe stacje znajdują się na linii Nasielsk - Sierpc - Toruń w Baboszewie (w odległości ok. 7,0 km) i w Płońsku (w odległości ok. 10,0 km).

W zakresie komunikacji zbiorowej głównym przewoźnikiem jest PKS obsługujący większość miejscowości na terenie gminy.

1.2 Nadrzędny układ komunikacyjny.

Drogi krajowe

W oparciu o rozporządzenie R M w sprawie autostrad i dróg ekspresowych z dn. 23.01. 1996r., oraz późniejszych ustaleń w G DD P w Warszawie, droga nr 10, docelowo będzie drogą ekspresową, dwujezdniową, stanowiącą połączenie z autostradą A - 1 w rejonie Torunia.

Według danych z generalnego pomiaru ruchu w 1995 r. średni dobowy ruch pojazdów samochodowych na odcinku drogi nr 10 wynosił 5000 poj. / dobę i miał charakter głównie gospodarczy.

Droga ma nawierzchnię bitumiczną, wymagającą obecnie robót konserwacyjno - utrzymaniowych.

Drogi wojewódzkie

Sieć dróg wojewódzkich na terenie gminy stanowią drogi:

- nr 07729 Kadłubowo (gm.Bulkowo) - Dzierżążnia - dł. / 6,00 km/
- nr 07730 Wierzbica Pańska - Starczewo Wlk - Arcelin - dł. / 6,60 km/
- nr 07781 Jlinek (gm. Płońsk) - Kucice - Bolkowo - dł. / 10,0 km /
- nr 07782 kierunek awaryjny przy drodze nr 10 - dł. / 0,50 km /
- nr 07783 Wilamowice - Pomianowo - Wierzbica Pańska - dł. / 9,15 km /
- nr 07784 Baboszewo - Dzierżążnia - Kucice - dł./ 7,90 km / nr 07785 Nacpolsk (gm. Naruszewo) - Sosenkowo - Kucice dł./4.00 km /
- nr 07786 Kozarzewo (gm. Naruszewo) - Gumino - Kucice - dł. /3,85 km/
- nr 07787 Wróblewo (gm Naruszewo)- Przemkowo-Wilamowice- dł./3,30 km/

Łącznie na terenie gminy i miasta, długość dróg wojewódzkich wynosi 51,30 km, z tego 76 % dróg posiada nawierzchnię utwardzoną (73 % nawierzchnia bitumiczna, 3 % - brukowa). Pozostałe 24 % dróg ma nawierzchnię nieutwardzoną (11 %- żwirową i 13 % - gruntową).

Sieć głównych dróg w gminie (krajowa i wojewódzkie) obsługuje większość miejscowości w gminie (ok. 75 % mieszkańców).

1.3 Drogi gminne

Drogi gminne o łącznej długości 145,00 km (73 drogi) obsługują przede wszystkim zabudowę rozproszoną, kolonijną i wsie:

Gumino, Chróścín,
Podmarszczyn, Kadłubowo, Korytowo, Sadkowo, Starczewo Pobodze, Błomino Jeże

i Rakowo. W większości (w 90 %) są to drogi o nawierzchni nieutwardzonej — żwirowej i gruntowej.

Ogółem w gminie na łączną długość dróg publicznych 206,30 km, drogi o nawierzchni twardej (dł. ok. 65,0 km) stanowią 31 % długości dróg. Obszar gminy należy do stosunkowo słabo obsłużonych komunikacyjnie — wskaźnik gęstości dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej wynosi 45,1 km/100 km². Najsłabsze pod względem technicznym drogi znajdują się na peryferiach w pdn. - zach. i pdn. - wsch. części gminy.

Mieszkańców (gł. rolników) gminy obsługują znajdujące się na terenie cztery punkty sprzedaży paliw z czego trzy (jeden - Błomino Gum. i dwa - Dzierżążnia po Zakładzie Kółek Rolniczych i po SKR) prowadzą sprzedaż jedynie oleju napędowego.

2. Elektroenergetyka

Przez teren gminy przebiega na dł.ok. 10 km linia WN kV - Płock - Staroźreby -Płońsk, zasilająca GPZ 110/ 15 kV w Płońsku. Energia elektryczna dostarczana jest na teren gminy poprzez GPZ - Płońsk liniami napowietrznymi sieci średniego napięcia SN 15 kV. Na terenie rozmieszczonych jest sieć stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Sieć odbiorcza niskiego napięcia (220/380 V) do odbiorców rozprowadzona jest głównie liniami napowietrznymi. Linie kablowe zasilające, realizowane są przede wszystkim w miejscowości gminnej.

Sieci energetyczne są własnością ZE S.A. Płock, w zarządzie Rejonu Energetycznego w Płońsku.

Działania Rejonu Energetycznego mają na celu obniżenie awaryjności sieci poprzez prace konserwacyjne, wymianę przewodów (zwiększenie przekrojów), wzrost udziału sieci kablowych (w rejonie skupisk odbiorców), rozbudowę sieci stacji transformatorowych w celu zmniejszenia długości linii niskich napięć dla

uniknięcia spadku napięcia szczególnie w rejonie wsi: Siekluki, Sarnowo nowe, Sadkowo, Starczewo Wielkie, Podmarszczyn, Gumowo, Kadłubowo i Korytowo.

3. Telekomunikacja

Na terenie gminy zainstalowana jest obecnie jedna centrala wiejska ręczna w Kucicach (22 NN).

Zlikwidowaną ręczną centralę w Dzierżąni zastąpiła automatyczna centrala w Baboszewie, która przejęła jej abonentów . Łączna liczba abonentów na terenie gminy wynosi 74 co daje wskaźnik 17,9 abonentów na 1000 mieszkańców / wg danych na koniec 1997 r. /. Jest to wskaźnik jeden z najniższych w województwie / średni woj. dla terenów wiejskich wynosi 64,5 abonentów na 1000 mieszkańców na koniec 1997 r. /. Łączność odbywa się głównie poprzez napowietrzne linie telefoniczne.

Stale obniżający się wskaźnik nasycenia telefonami w stosunku do średniej wojewódzkiej (w ciągu ostatnich trzech lat wynosił odpowiednio 40 % - 1995 r., 32 % - 1996 r.i 28,5 % w 1997 r.) i krajowej, stwarza potrzebę realizacji bardziej dogodnych warunków dostępności telefonii i budowę linii głównie kablowych / w tym światłowodowych / oraz wprowadzenie na terenach wiejskich rozproszonej zabudowy wiązanych systemów przewodowo - radioliniowych.

4. Gazownictwo

tab

Przez teren gminy przebiega na długości ok. 10 km linia przesyłowa gazociągu wysokiego ciśnienia (6,4 MPa) Rembelszczyzna - Włocławek - 2 X DN 500. W rejonie urządzenia zaporowo - upustowego nr 45 w zachodniej części Dzierżąni istnieje stacja redukcyjno - pomiarowa I stopnia od której poprowadzona jest sieć rozdzielcza średniego ciśnienia zaopatrująca odbiorców na terenie Dzierżąni / na koniec 1997 r. - 27 odbiorców / oraz poprowadzona w kierunku wsi

Baboszewo. Przez teren gminy przebiega ok. 4800 m sieci rozdzielczej średnioprężnej. Podstawową formą zaopatrzenia ludności w gaz, pozostaje nadal bezprzewodowy gaz butlowy propan — butan. Nie ma natomiast jeszcze na terenie gminy punktu dystrybucji gazu. Zaopatrzenie odbywa się głównie z miasta Płońska oddalonego o ok. 20 km.

5. Ciepłownictwo

Na terenie gminy występują jedynie lokalne systemy c.o. na bazie kotłowni opalanych paliwem stałym. Dotyczy to obiektów użyteczności publicznej. Mieszkańcy bazują na indywidualnych kotłowniach również opalanych paliwem stałym. Rozwój gazyfikacji pozwoli na stopniowe eliminowanie tego źródła ciepła jako „trudnego” - zanieczyszczającego powietrze atmosferyczne głównie we wsi gminnej.

Należy przewidywać - również niewielki udział kotłowni opalanych paliwem płynnym. / •

6. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA I KOMUNALNA

6.1 Zaopatrzenie w wodą

W chwili obecnej ponad 40% ludności wiejskiej korzysta z wodociągu sieciowego. Zbiorowym zaopatrzeniem w wodę objęte są miejscowości: Sarnowo Nowe, Sarnowo Góry, Nowa Dzierżążnia, Dzierżążnia, Gumowo, Skołatowo, Pluskocin Pomianowo, Wierzbica Pańska, Sadkowo, Rakowo, Siekluki i Wilamowice. Istnieje możliwość zaopatrzenia w wodę kolejnych wsi: Starczewo, Błomino, Błomino Jeże, Wierzbica Szlachecka, Rakowo, Siekluki, Przemkowo.

W przypadku Starczewa i Błomina zasilanie w wodę z wodociągu Sarnowo uniemożliwia zapewnienie wody p.poż. dla tych miejscowości, stąd konieczność wybudowania i odnowienia istniejących zbiorników.

Wariantowo rozważa się możliwość zaopatrzenia w wodę wsi: Gumino, Chróscin, Podmarszczyn, Kucice i Gumino Stare tj. budowę jednej stacji wodociągowej w Kucicach na bazie odwierconej w 1995 roku studni głębinowej lub budowę małych stacji uzdatniania wody w poszczególnych miejscowościach.

Przy nowoczesnych, praktycznie bezobsługowych stacjach uzdatniania wody korzystniejszy będzie prawdopodobnie system mniejszych stacji.

6.2 Odprowadzenie ścieków

Przeważająca ilość ścieków bytowo-gospodarczych powstająca na terenach wiejskich gromadzona jest w osadnikach bezodpływowych, skąd wywożona jest wozami asenizacyjnymi do punktu zlewnego na oczyszczalnię ścieków w Płońsku. Część ścieków w sposób nie nadzorowany jest wywożona na pola, do lasu lub wylewana do rowów melioracyjnych itp. W związku z budową wiejskich wodociągów stwierdza się systematyczny wzrost ilości ścieków.

Na terenie gminy funkcjonuje zakładowa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Kucicach. Punktowy zrzut ścieków z Agencji w Kucicach (dawny Zakład Rolny) w wysokości średnio 17 m³/sek trafia za pośrednictwem rowu melioracyjnego do rzeki Żurawianki.

6.3 Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami jest jednym z najważniejszych problemów ekologicznych. Jest to spowodowane stale zwiększającą się masą powstających odpadów i nie wystarczającym ich gospodarczym wykorzystaniem. Szacuje się, że odpady komunalne stanowią blisko 50% ogólnej ilości odpadów.

Ocenia się, że w gminie Dzierżążnia powstaje rocznie ok. 315 Mg odpadów, co stanowi ca 1,5% odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie województwa ciechanowskiego.

Gospodarka odpadami w gminie sprowadza się wyłącznie do ich gromadzenia na składowisku, na które trafia również niewielka część nie wykorzystanych gospodarczo odpadów przemysłowych.

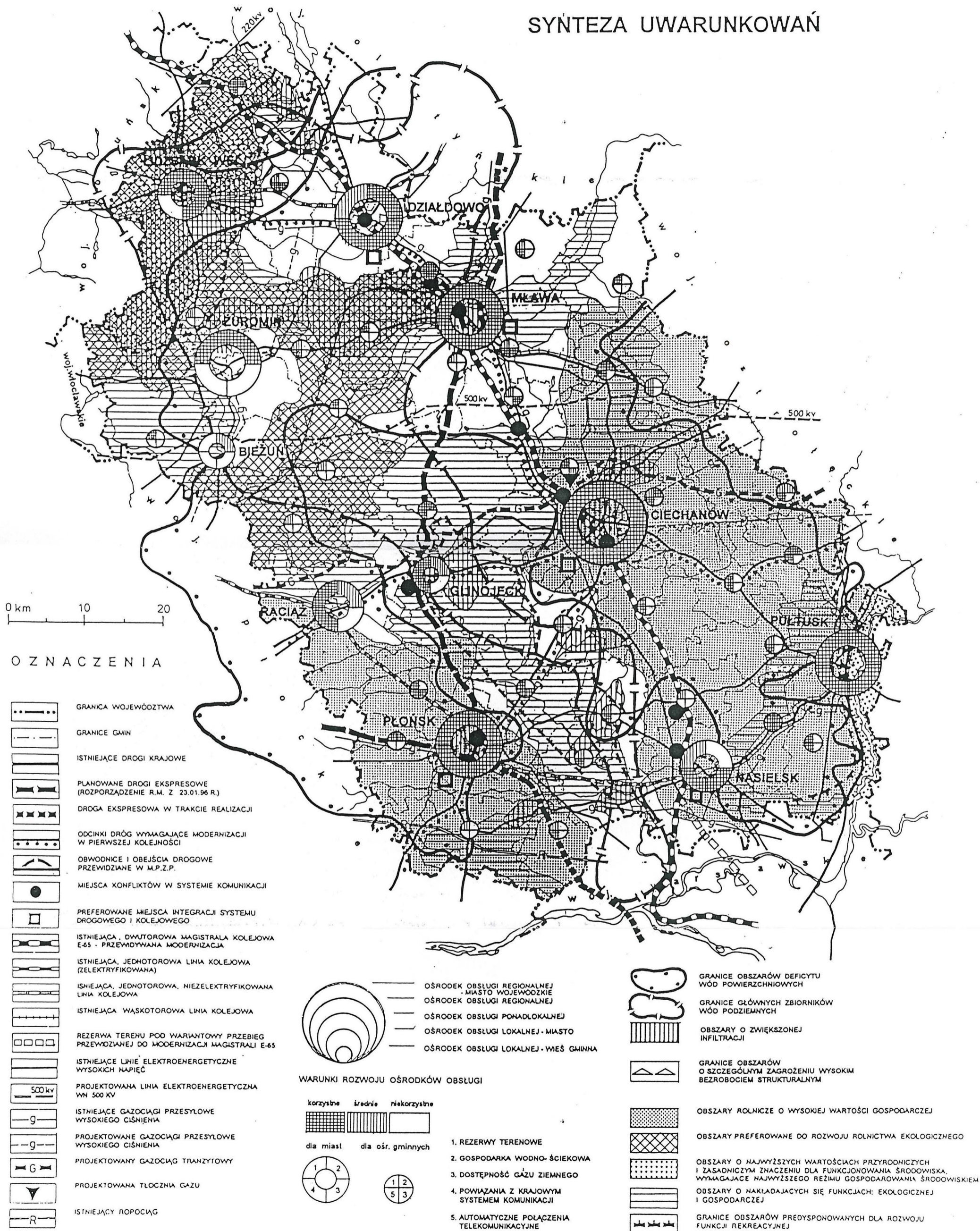
Odpady utylizuje się poprzez ich składowanie na istniejącym od 1990 roku gminnym wysypisku odpadów o powierzchni 1,05 ha, zlokalizowanym we wschodniej części gminy, na gruntach wsi Pomianowo Dzierki. Według danych WIOŚ z roku

1996 jest to jedno z 12 na 35 czynnych składowisk posiadających decyzje o pozwoleniu na budowę i o zatwierdzeniu planu realizacyjnego. Wysypisko to nie posiada natomiast uzgodnień warunków korzystania ze środowiska. Aktualnie wysypisko wypełnione jest w około 20%, przewidywany okres użytkowania 25 lat.

Na terenie gminy Dzierżążnia w.w składowisko jest jedynym obiektem tego typu eksploatowanym w sposób zorganizowany. Znaczna część odpadów do niedawna trafiała na nielegalne składowiska tzw. "dzikie", zlokalizowane m. in. na terenie gruntów wsi: Dzierżążnia (pow.0,7 ha) oraz Błomino Jeże (pow. 0,09ha) - zlikwidowane w 1995 roku .

STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA CIECHANOWSKIEGO

SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

0 km 10 20

OZNACZENIA

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICE GMIN
- ISTNIEJĄCE DROGI KRAJOWE
- PLANOWANE DROGI EKSPRESOWE (ROZPORZĄDZENIE R.M. Z 23.01.96 R.)
- DROGA EKSPRESOWA W TRAKCIE REALIZACJI
- ODCINKI DRÓG WYMAGAJĄCE MODERNIZACJI W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI
- OBWODNICE I OBEJŚCIA DROGOWE PRZEWDZIĄNE W M.P.Z.P.
- MIEJSCA KONFLIKTÓW W SYSTEMIE KOMUNIKACJI
- PREFEROWANE MIEJSCA INTEGRACJI SYSTEMU DROGOWEGO I KOLEJOWEGO
- ISTNIEJĄCA, DWUTOROWA MAGISTRALA KOLEJOWA E-65 - PRZEWOZYWANA MODERNIZACJĄ
- ISTNIEJĄCA, JEDNOTOROWA LINIA KOLEJOWA (ZELEKTRYFIKOWANA)
- ISTNIEJĄCA, JEDNOTOROWA, NIEZELEKTRYFIKOWANA LINIA KOLEJOWA
- ISTNIEJĄCA WĄSKOTOROWA LINIA KOLEJOWA
- REZERWA TERENU POD WARIANTOWY PRZEBIEG PRZEWOZYWANEJ DO MODERNIZACJI MAGISTRALI E-65
- ISTNIEJĄCE LINIE ELEKTROENERGETYCZNE WYSOKICH NAPIĘĆ
- PROJEKTOWANA LINIA ELEKTROENERGETYCZNA WN 500 KV
- ISTNIEJĄCE GAZOCIĄGI PRZESYŁOWE WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- PROJEKTOWANE GAZOCIĄGI PRZESYŁOWE WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- PROJEKTOWANY GAZOCIĄG TRANŻYTOWY
- PROJEKTOWANA TŁOCZNA GAZU
- ISTNIEJĄCY ROPOCIĄG

- OŚRODEK OBSŁUGI REGIONALNEJ - MIASTO WOJEWÓDZKIE
- OŚRODEK OBSŁUGI REGIONALNEJ
- OŚRODEK OBSŁUGI PONADLOKALNEJ
- OŚRODEK OBSŁUGI LOKALNEJ - MIASTO
- OŚRODEK OBSŁUGI LOKALNEJ - WIEŚ GMINNA

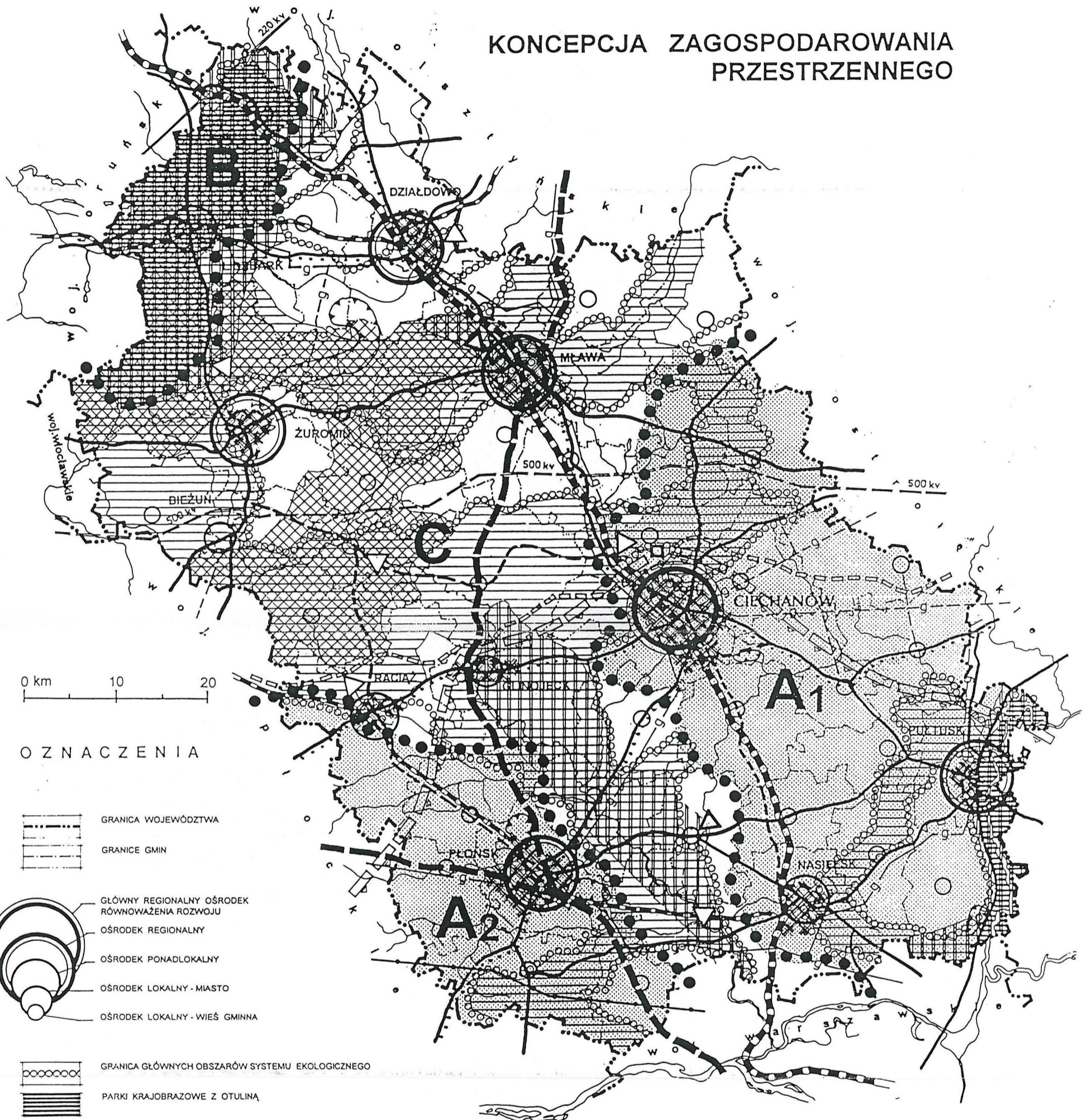
- WARUNKI ROZWOJU OŚRODKÓW OBSŁUGI
korzystne	średnie	niekorzystne
dla miast	dla ośr. gminnych	
-

- GRANICE OBSZARÓW DEFICYTU WÓD POWIERZCHNIOWYCH
 - GRANICE GŁÓWNYCH ZBIORNIKÓW WÓD PODZIEMNYCH
 - OBSZARY O ZWIĘKSZONEJ INFILTRACJI
 - GRANICE OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZAGROŻENIU WYSOKIM BEZROBOCIEM STRUKTURALNYM
 - OBSZARY ROLNICZE O WYSOKIEJ WARTOŚCI GOSPODARCZEJ
 - OBSZARY PREFEROWANE DO ROZWOJU ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO
 - OBSZARY O NAJWYŻSZYCH WARTOŚCIACH PRZYRODNICZYCH I ZASADNICZYM ZNACZENIU DLA FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA, WYMAGAJĄCE NAJWYŻSZEGO REŻIMU GOSPODAROWANIA ŚRODOWISKIEM
 - OBSZARY O NAKLADAJĄCYCH SIĘ FUNKCJACH: EKOLOGICZNEJ I GOSPODARCZEJ
 - GRANICE OBSZARÓW PREDYSPONOWANYCH DLA ROZWOJU FUNKCJI REKREACYJNEJ
1. REZERWY TERENOWE
 2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA
 3. DOSTĘPNOŚĆ GAZU ZIEMNEGO
 4. POWIĄZANIA Z KRAJOWYM SYSTEMEM KOMUNIKACJI
 5. AUTOMATYCZNE POŁĄCZENIA TELEKOMUNIKACYJNE

STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA CIECHANOWSKIEGO

14

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

0 km 10 20

OZNACZENIA

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICE GMIN
- GŁÓWNY REGIONALNY OŚRODEK RÓWNOWAŻENIA ROZWOJU
- OŚRODEK REGIONALNY
- OŚRODEK PONADLOKALNY
- OŚRODEK LOKALNY - MIASTO
- OŚRODEK LOKALNY - WIEŚ GMINNA

- GRANICA GŁÓWNYCH OBSZARÓW SYSTEMU EKOLOGICZNEGO
- PARKI KRAJOBRAZOWE Z OTULINĄ
- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- OBSZARY ROLNICZE O WYSOKIEJ WARTOŚCI GOSPODARCZEJ
- OBSZARY PREFEROWANE DO ROZWOJU ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO
- OBSZARY PREDYSTYNOWANE DO ROZWOJU FUNKCJI TURYSTYCZNEJ
- REJON WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ SUROWCÓW MINERALNYCH
- REJON POTENCJALNYCH MOŻLIWOŚCI ROZWOJU W OPARCIU O SYSTEM TRANSPORTOWY
- GRANICA ODDZIAŁYWANIA AGLOMERACJI STOŁECZNEJ ORAZ MAZOWIECKIEJ STREFY EKONOMICZNEJ

- IST. I PROJ. PRZESYŁOWE LINIE ELEKTROENERGETYCZNE WYSOKICH NAPIĘĆ
- IST. I PROJ. PRZESYŁOWE GAZOCIĄGI WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- PLANOWANY GAZOCIĄG TRANZYTOWY Z TŁOCZNIĄ
- ISTNIEJĄCY ROPOCIĄG
- ISTN. I PROJ. ZBIORNIKI RETENCYJNE

- PLANOWANE DROGI EKSPRESOWE
- DROGI KRAJOWE
- DROGI KRAJOWE DO PRZEBUDOWY I MODERNIZACJI
- PLANOWANE DROGI KRAJOWE
- MAGISTRALNA LINIA KOLEJOWA E - 65 (GDYNIA - WARSZAWA)
- LINIE KOLEJOWE JEDNOTOROWE

- GRANICA STREF POLITYKI PRZESTRZENNEJ
- STREFA AKTYWIZACJI W OPARCIU O WYSOKIE WALORY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ
- STREFA AKTYWIZACJI W OPARCIU O WYSOKIE WALORY PRZYRODNICZE
- STREFA UTRZYMANIA I WSPIERANIA FUNKCJI ROLNICZYCH

**VII Informacja ze „STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA CIECHANOWSKIEGO”
dla gminy DZIERŻĄŻNIA**

I. Ponadlokalne uwarunkowania przestrzenne

- Cała powierzchnia gminy została zaliczona do obszarów o najwyższej przydatności rolniczej odpowiadającej klasom I-TV;
- Teren gminy należy do obszarów zagrożonych deficytem wód powierzchniowych;
- Miejscowość Dzierżążnia posiada zabytkowy układ urbanistyczny oraz strefę ochrony konserwatorskiej;
- W rejonie wsi Gumowo i Gumowo Nowe istnieją dwa użytki ekologiczne;
- Potencjalne możliwości wzrostu powierzchni leśnej o ok. 0,1 tys. ha.

II Informacje ogólne wynikające z przyjętej polityki przestrzennej województwa

1. Obszar województwa

Zgodnie z „Koncepcją polityki zagospodarowania przestrzennego kraju” przyjmuje się założenie równoważenia rozwoju jako wyznacznik kształtowania polityki przestrzennej województwa.

Realizacja zasady równoważenia rozwoju umożliwi stopniowe niwelowanie dysproporcji przestrzennych zarówno w zagospodarowaniu, jak i w poziomie życia mieszkańców z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska.

Dla realizacji postawionych celów rozwoju województwa określa się główne kierunki polityki w odniesieniu do całego obszaru województwa w zakresie:

- podniesienie poziomu ekonomicznego województwa poprzez:
 - integrację funkcjonalno-przestrzenną województwa,
 - poprawę efektywności wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej,

- poprawę stanu wykorzystania istniejącego potencjału przemysłowego i dostosowanie jego struktury do wymogów konkurencyjnych gospodarki rynkowej;
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez:
 - wzrost poziomu dochodów i konsumpcji,
 - zmniejszenie przestrzennego zróżnicowania poziomu życia,
 - ukształtowanie racjonalnego przestrzennie systemu obsługi ludności;
- ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez:
 - ochronę walorów obszarów najcenniejszych przyrodniczo i krajobrazowo,
 - racjonalizację wykorzystania zasobów naturalnych,
 - ograniczenie antropopresji na środowisko,
 - utrzymanie i rewaloryzację zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego;
- rozwój i usprawnienie systemów infrastruktury technicznej poprzez:
 - podniesienie stanu technicznego i parametrów użytkowych dróg i linii kolejowych,
 - usprawnienie i unowocześnienie systemów inżynierskich,
 - stworzenie kompleksowych systemów gospodarki wodno-ściekowej.

2. *Gmina Dzierżążnia* - położona jest w obszarze określonym w „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa” jako strefa A (A2), tj. aktywizacji gospodarczej w oparciu o wysokie walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Politykę przestrzenną w odniesieniu do tej strefy, a dotyczącą gminy Dzierżążnia określa się następująco:

- wzmocnienie specjalizacji gospodarstw rolnych w produkcji owoców miękkich i zielarstwa w powiązaniu z potencjałem przetwórczym,
- promowanie powstawania zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego w dostosowaniu do bazy surowcowej,

- aktywizacja agrobiznesu m.in. poprzez tworzenie ośrodków informacyjno-
edukacyjnych, tworzenie sieci obrotu towarowego,
- upowszechnianie zadrzewień dla wzmocnienia funkcji ekologicznej,
- ochrona gleb dobrych (przeciwdziałanie zjawiskom stepowienia i erozji wietrznej),
- wprowadzenie nowoczesnej produkcji rolnej w powiązaniu z przetwórstwem,
 - inspirowanie działań stymulujących rozwój terenów położonych w zasięgu
oddziaływania krajowego systemu transportowego,
- racjonalne wykorzystanie surowców ilastych i kruszywa naturalnego.

Wieś gminna Dzierżążnia pełnić będzie funkcję ośrodka obsługi lokalnej. Posiada korzystne warunki rozwoju w zakresie: rezerw terenowych, dostępności do krajowego systemu transportowego.

DDL Informacje o przewidywanych ponadlokalnych zadaniach inwestycyjnych

- o przebudowa i modernizacja drogi Nr 10 Warszawa-Płońsk-Toruń-Bydgoszcz- Szczecin
celem dostosowania do parametrów drogi ekspresowej,
- budowa obwodnicy miejscowości Dzierżążnia.

VIII. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

- Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Dzierżążnia tekst i rysunek w skali 1:10 000 (1989).
- ® „, Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Ciechanowskiego”- WBPP w Ciechanowie 1998 (łącznie z materiałami analitycznymi).
- ® Gospodarka przestrzenna gmin - Poradnik, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Oddział w Krakowie, 1998.
 - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy - poradnik metodyczny, Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Kraków 1996, 1997.
- o Ekspertyza fizjograficzna gminy Dzierżążnia, Zarząd Główny TUP, Zespół Rzeczoznawców, 1988.
 - ® Zdjęcia lotnicze terenu gminy w skali 1: 10 000, Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej GUGiK, Warszawa 1997.
- Mapy topograficzne w skali 1:10 000 i 1: 50 000.
- ® Sytuacja demograficzna i zdrowotna ludności woj. ciechanowskiego w 1997 roku (Urząd Statystyczny w Ciechanowie).
- ® Sytuacja demograficzna i zdrowotna ludności woj. ciechanowskiego w latach 1995 - 1997 roku. Urząd Statystyczny w Ciechanowie.
 - Oświata i wychowanie w województwie ciechanowskim w roku szkolnym 1997/98, Urząd Statystyczny w Ciechanowie,
 - o Sytuacja na rynku pracy w województwie ciechanowskim w 1997 roku. Urząd Statystyczny w Ciechanowie,
- Polska w nowym podziale terytorialnym, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 1998.
- o Publikacje wojewódzkie dotyczące wyników powszechnego spisu rolnego 1996 r., Urząd Statystyczny w Ciechanowie:
 - Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów i zwierzęta gospodarskie.

- Budynki, budowle, infrastruktura techniczna i środki produkcji
w rolnictwie.
- Ludność związana z rolnictwem i jej aktywność ekonomiczna.
- Systematyka i charakterystyka gospodarstw rolnych.
- „, Studium rozwoju gazyfikacji - Biuro Studiów i Projektów Gazowych -
GAZOPROJEKT.
- Informacje uzyskane w MOZG - Rozdzielnia Gazu w Płońsku.
- Informacja o stanie i rozwoju telekomunikacji w województwie
Ciechanowskim w roku 1997,
- Sprawozdanie ze stanu telefonicznych łączy abonenckich, 1998.
- Ruch drogowy 1995 - Transprojekt, Warszawa 1996.
 - © Program modernizacji wojewódzkiej sieci drogowej i obiektów
mostowych województwa ciechanowskiego w latach 1995 - 2000.
 - Charakterystyka techniczna dróg i obiektów mostowych na terenie
Zarządów Dróg w: Ciechanowie, Mławie, Działdowie, Płońsku.
 - Wykaz dróg powiatowych na terenie powiatu płońskiego, Powiatowy Zarząd Dróg .
 - Narodowy Spis Powszechny 1988 r.
- o Budżety gmin w województwie ciechanowskim, Urząd Statystyczny w
Ciechanowie 1997, 1998,
- o Roczniki statystyczne województwa ciechanowskiego, WUS, US,
 - Podstawowe dane statystyczne województwa ciechanowskiego
według miast i gmin, WUS,US Ciechanów 1990-98.
 - o Wykaz podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON
województwa ciechanowskiego z terenu gminy Dzierżążnia,
Urząd Statystyczny, Ciechanów 1998.
- Inwentaryzacja w układzie administracyjnym złóż surowców mineralnych z
uwzględnieniem elementów ochrony środowiska dla województwa ciechanowskiego -
Gmina Dzierżążnia - PAN, Centrum Podstawowych Problemów Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią, Zakład Gospodarki i Geotermii , Kraków 1996,
- Raporty o stanie środowiska w województwie ciechanowskim w latach 1994, 1995,
1996, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Ciechanowie.
- ® Stan środowiska w województwie mazowieckim - Raport Wojewódzkiego Inspektoratu
Ochrony Środowiska w Warszawie, Warszawa 1999.

- Studium ochrony, kształtowania i racjonalnego wykorzystania zasobów wodnych w zlewni rzeki Wkry na obszarze woj. Ciechanowskiego, Biuro Studiów i Projektów Gospodarki Wodnej Rolnictwa „BIPROMEL”, 1996.
- Weryfikacja zabudowy rzek i magazynowania wód powierzchniowych dla pokrycia potrzeb wodnych użytkowników na terenie województwa ciechanowskiego w świetle aktualizacji założeń rozwojowych, Zespół Rzeczoznawców SJiTWiM, Warszawa 1989.
- Informacje dotyczące obszarów i obiektów chronionych, Wydział Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Urząd Wojewódzki w Ciechanowie, 1998.
- Informacje uzyskane w Urzędzie Gminy, Dzierżążnia 1998.